

POUL KASTRUP

OKKULT LEKSIKON

Poul Kastrup (1910-1964)

POUL KASTRUP var gennem hele sit virke den førende personlighed inden for åndsvidenskabens og okkultismens områder. Hans indsigt heri kendte ingen grænser, meget tydede på, at han var en indviet, der ad inspirativ vej forlevedes med en viden, som han forstod at videre-bringe til oplysning for så mange, gennem foredrag og ikke mindst ved sit arbejde som redaktør for tidsskrifterne **TO VERDENER** og **PSYKISK FORUM**.

Hans to hovedværker:

DEN SKJULTE VERDEN og **OKKULT LEKSIKON** har været den bedste og dybestgående kilde til kendskab om de mange emner inden for åndskundskaben.

OKKULT LEKSIKON er i samråd med Poul Kastrups efterladte familie ført å jour med adskillige emner inden for dets område, med hensyntagen til den udvikling dette er i, takket være de eksakte videnskabers glædelige tilnærmelse til såvel det okkulte som åndsvidenskaben.

Medens således meget er tilføjet i den ånd, der svarer til Poul Kastrup's indstilling over for emnerne, er det astrologiske stof fra tidligere udgaver samlet for at blive udsendt separat og forøget med ikke tidligere udgivet materiale beroende hos familien.

Redaktionen af **OKKULT LEKSIKON** mener, at værket vil kunne svare på det meste af, hvad man søger oplyst inden for det vidtstrakte emne. Skulle noget synes at mangle, er redaktionen ved henvendelse til udgiveren villig til at forsøge sådant belyst.

København
STRUBES forlag

Forkortelser:

(as)	astrologisk
(s.d.)	se dette
(d.s.s.)	det samme som
(lat.)	latin
(sa.)	sanskrit
(heb.)	hebraisk
(gr.)	græsk
(te)	teosofisk
(mar)	Martinus
(al.)	alkymistisk
(ro.)	rosenkreuzerisk

A

Abstrakt tankeplan: Egoets region, hvor det oplever tilværelsen, efter at de lavere legemer er afkastede. Sammen med det konkrete tanke-plan danner det tankens region eller den åndelige verden, og dette tilværelsesplan er dannet af det stof, som er substansen i vore tanker. Det a.t. kaldes også den tredje himmel, idet den 1. og 2. himmel er henholdsvis den højere del af astralplanet og det konkrete tankeplan. Ved bevidsthedens overgang fra det konkrete til det abstrakte tankeplan opleves en vældig udvidelse af tænkeevnen og en inderlig sammensmeltning med de højeste, kosmiske kræfter, idet egoet overskrider tærskelen mellem det timelige eller forgængelige og det evige. Medens de lavere planer, som det konkrete tankeplan, det astrale og æteriske plan, specielt tilhører jord-kloden, er det a.t. noget universelt eller måske snarere noget interplanetarisk. Til dette plan hæver egoet sig op efter hver inkarnation, og herfra sænkes det atter ned til ny fødsel i den fysiske verden. *Svarer inden for teosofien til kausalplanet eller virksomhedsområdet for højere Manas - i Martinus' åndsvidenskab til 4. grundenergi, intelligensenergien og dens virksomhedsområde: Vidomsriget, en af de 6 energier inden for X-3 (se grundenergi).*

Acharya: Et sanskrit-udtryk for en åndelig lærer eller en mester.

Adam Kadmon: Hebraisk udtryk for den menneskelige urtype, det himmelske menneske. Betegner i Kabbala det manifesterede Logos (s.d.).

Adept: Betegner inden for okkultismen et menneske, som er indviet i de hemmelige videnskaber, og som derved har erhvervet sig fuldstændig kontrol over oversanselige kræfter og evner. Inden for den moderne teosofi forstår man gerne ved adept en såkaldt mester, dvs. et menneske, som har nået det foreløbige mål, som menneskeheden stræber imod, og som i kraft af sine evner og sin høje udvikling kan være lærer og vejleder for andre. Et menneske kaldes en adept, når han har taget en bestemt okkult indvielsesgrad, og han optages da i et broderskab af a. - I middelalderen forstod man ofte ved betegnelsen a. en alkymist, som havde løst hemmeligheden ved at lave guld. Der udkrævedes til dette formål forskellige ingredienser (se Alkymi), som ved nærmere undersøgelse i forbindelse med esoterisk forståelse viste sig bl.a. at være visse egenskaber eller evner hos guldmageren selv. Hvis den alkymistiske a. løste hemmeligheden vedrørende guidmagenet, havde han samtidig fået magt over de oversanselige områder.

Adharma: Det modsatte af Dharma (pligt, dyd). A. betegner derfor last og uretfærdighed (Sanskrit-udtryk).

Adhikarin: Sanskrit-udtryk for den, som har vandret renhedens vej og står over for indvielsen.

Adi: Sanskrit-udtryk for den første. Udtrykket betegner det højeste bevidsthedstrin inden for den teosofiske, syvfoldige inddeling af kosmiske manifestationer. De 7 bedsthedsplaner, der i

almindelig regnes med, begyndende ved de fysiske plan og endende ved atmas plan, er i virkeligheden kun fem, idet den fysiske og æteriske er underafdelinger af samme helhed, ligesom mental- og kausal-planen udgør en enhed. Der bliver således følgende: 1. fysisk æter, 2. astral, 3. mental-kausal, 4. buddhi, atma.

- Da kausallegemet er uforngeligt, danner det under navn af manas det tredje aspekt i treenigheden: manas-buddhi-atma; men udover atma-princippet omtales endnu to bevidsthedsplaner, nemlig anadaka og a., hvorved den samlede manifestationsinddeling atter bliver 7.

- A. er feltet for selve logos' rksomhed. Af væsener, der har a. som virkefelt, nævnes en skikkelse som »Verdens Herre« eller »Kongen«, som er den første af »Flammeherrerne« fra Venus. A. betegner grænsen for, hvad mennesket kan opfatte med hensyn til fuldkommenhed; men at dette trin ikke er det endelige, ses af, at der i den teosofiske litteratur nævnes, eller retre antydes, endnu et væsen, hvis vidsthedstrin ligger over a., og som kaldes »Den tavse Vogter«. - svarer i Rosenkreuzlæren til berebet »Guds Verden«, Anupadaka til »de rene ånders verden« og Atma til »den guddommelige ånds verden«.

- I Martinus' åndsvidenskab svarer a. til X-1, Anupadaka til X-2 og Atma med underliggende planer IX-3.

Aditi: Sanskrit-udtryk for moderadinden i Vedaerne. Udtrykker Rodmaterien«.

Adyar: Hovedkvarteret for teosofisk samfund, beliggende i provinsen Madras i Indien. Efter at samfundet var stiftet 1875 i New York, flyttedes det efter nogen tids forløb til Adyar i Indien.

Teosofisk samfund benævnes derfor også »Adyar-samfundet« til forskel fra Point-Loma samfundet i Californien, der er en anden og uafhængig gren af det oprindelige af H.P. Blavatsky stiftede samfund.

Agathodæmon: Se under Dæmon.

Agni: Sanskrit-udtryk for ildens element, ildens guddom i Vedaerne. Se Trimurti.

Agrippa von Nettesheim: Cornelius (1486-1535). Fremragende tysk okkultist. Stiftede i Paris 1507 et selskab til udforskning af de hemmelige videnskaber. Skrev i 1510 et værk, »Okkulta Philosophia«, hvori han beskrev systemet i sin magi.

Ahankara: Sanskrit-udtryk for den sædvanlige bevidsthed.

Ahriman: = Angro Manyu. Udtryk fra den persiske religion, - betyder »den onde ånd«. A. har gennem Rud. Steiners antroposofi og Rosenkreuzlæren fået stor betydning som udtryk for en af de modstandskræfter, som mennesket må overvinde under sin udvikling opad mod højere bevidsthedstrin. A. kommer til at stå som formens ånd og binder menneskeånden til materien, ligesom Lucifer ifølge samme terminologi gennem fristelser og indpodet egoisme holder menneskeånden nede. Disse to negative åndskræfter er imidlertid nødvendige led i den kosmiske udvikling og danner de kontrastvirkninger, som er nødvendige for, at lyset sluttelig kan erkendes. A. svarer til teosofiens opfattelse af elementalessensen, hvis normale evolution er for »nedadgående«, hvor menneskeevolutionen er for »opadgående«. Da menneskets legemer er opbygget af elementarstof, må mennesket bestandig overvinde legemskræfternes nedadgående tendens og på sin vej fremad udskifte sine legemers substans med endnu finere stof. Disse åndskræfter svarer til, hvad der i Martinus' åndsvidenskab kaldes mørke genløbere. På den fysiske plan virker de ahrimanske kræfter ifølge Rosenkreuzlæren som det, der populært kunne kaldes maskinkraften, idet det hævdes, at a. hverken er god eller ond, men kun det, mennesket gør den til.

I symbolsproget er a. den ene af røverne på Golgatha (Lucifer er den anden). A. er den røver, som forener sig med mængden om at bespotte Kristus, ifølge sin egenskab, at a. kan lade sig bruge såvel til det gode som til det onde - her til det onde. I den kristne mystik findes derfor 3 kræfter, som kæmper som menneskets ånd: Kristus, Lucifer og a. Lucifer skal - ifølge samme mystik - frelses, hvilket også antydes i Kristi ord til røveren på korset (Lucifer). - A. efterlades som for-mens

ånd og går en anden udvikling i møde, som får betydning i en senere evolution. (Spiraler, iflg. Martinus).

Ahrimanske Kræfter: Se Ahriman.

Ahura Mazda: Udtryk fra den persiske religion for Ormuzd, lysets gud. Modsætning til Angro Manyu eller Ahriman, mørkets gud.

Akasha: Den æteriske Ur-substans, som gennemtrænger universet, og som alt manifesteret er frem-stået af. Betegner også materien på Kausalplanet, idet mennesket på dette plan er bevidst i sit evige væsen, efter at det har overskredet tærskelen mellem det forgængelige og det timelige - og dermed det afgrænsede - til det uforgængelige og evige, hvorved mennesket oplever den fuldstændige samhørighed med universet og erkender a.'s altgennemtrængende tilstedeværelse. Begrebet a. er navnlig blevet bekendt som et plan, hvor det var muligt at aflæse afspejlingerne af alt, hvad der har fundet sted - bl.a. i den fysiske verden - siden tidernes morgen. Her gemmes så at sige Jordens hukommelse, og det udviklede menneske kan på a.-planet se alle fortidens begivenheder passere revy. Den moderne okkultismes viden om menneskehedens udvikling, om forsvundne kontinenter og tidligere rodracer er baseret på den højt udviklede evne til clairvoyance, som kan benyttes til at aflæse de optegnelser, der hviler i a., hvor alle begivenheder står præget med uudslettelig skrift. For at kunne aflæse disse optegnelser, må man være i stand til at betjene sig af kausallegemets synsevne; men selv hvor mennesket kun kan benytte de lavere legemers evner, kan det dog glimtvis opnå en slags sekundær afspejling, der naturligvis er højst ustabil. Vibrationerne fra a. har tendens til at opvække lignende vibrationer i mentalverdenens stof, ja, endog helt ned i den astrale substans men de af billeder, der her dannes, giver dog ikke noget pålideligt billede af a.'s urbilleder. Når et medium - eller en astral clairvoyant - af og til er i stand til at iagttage glimt fra f.eks. en tidligere inkarnation, skyldes det, at sådanne sekundære virkninger har gjort sig gældende på astralplanet, eller at menneskets eget udviklede kausallegeme momentant har kunnet besvare impulsen fra a. Et menneske, der er i stand til permanent at hæve sin bevidsthed til kausalplanet, er på en måde hævet over tid og rum og er i stand til - i højere eller lavere grad - at overskue både fortid, nutid og fremtid. Flere fremragende okkultister har kunnet betjene sig af denne evne og i deres værker givet udtryk herfor, således f. eks. Rudolf Steiner i sin bog: »Fra Akasha Kronikken«, samt endvidere A. Besant og C. W. Leadbeater i værket »**Mennesket, hvorfra, hvorledes og hvorhen?**« - A. står i forbindelse med den af Martinus omtalte hukommelsesenergi (s. d.).

Alchemi: Se Alkymi.

Alektryomanti: En form for spådomskunst, der anvendtes i oldtidens magi, og hvortil der anvendtes haner.

Aleuromanti: Spådom ved hjælp af komkerner.

Alfer: Væsener, der kendes fra eventyrene, men som ifølge okkultismen hentyder til visse klasser af de såkaldte naturånder, (s.d.).

Alkahest: Det universelle opløsningsmiddel for alle stoffer, og hvoraf igen alt opstår. Kaldes også spiritus mundi og indgår i Paracelsus' alkymistiske lære.

Alkymi: Læren om stoffernes for-vandling og forædling, specielt kunsten at kunne forvandle uædle metaller til guld samt at kunne finde de vises sten, Lapis philosophorum. Den, som var blevet en mester i kunsten og var trængt ind i naturens hemmeligheder, kaldtes en adept og var i besiddelse af mange færdigheder på andre okkulte områder. Alkymiens betydning for den okkulte opfattelse ligger både i den filosofi og den symbollære, som fremstod afteorierne, og endvidere i vidnesbyrdene om, at der i guldmagenet skjuler sig visse hemmeligheder vedrørende det fysiske stof - hemmeligheder, som fra et okkult standpunkt ikke kan affærdiges som overtro. Alkymien arbejdede oftest i forbindelse med en astrologisk viden, idet man knyttede planetkræfterne til visse metaller: guld, sølv, kviksølv, kobber, jern, tin og bly, som henholdsvis stod i forbindelse med følgende planeter: Sol, Måne, Merkur, Venus, Mars, Jupiter og Saturn. Ved selve guldmagerprocessen (transmutationen) anvendtes et rødt pulver eller tinktur, og idet dette i smeltediglen blandedes med det uædle metal, skete der en forvandling, hvorved f. eks. bly blev til guld, ofte gennem et mellemstadium kviksølv. Processens fremadskriden angives som følger:

1) Rå-materiale (matena tertia),

- 2) 2) Forarbejdet (matena secunda: purificatio),
- 3) 3) Hovedarbejdet (matena prima, lapis philosophorum),
- 4) 4) Efter-arbejde (Magisterium),
- 5) 5) Projektion (guld). De to hovedtræk i processen angives som solve et coagula, opløsning og forening. Endvidere indgår alkymistiske stoffer som »filosofisk merkur« samt »filosofisk svovl«. I det hele søger man ved benævnelsen »filosofisk« (jvfr. »Lapis philosophorum« = de vises sten) at anskueliggøre, at det drejer sig om stoffer, der er præpareret på magisk eller oversanselig vis, eller at det muligvis direkte viser hen til kræfter fra et andet plan. F. eks. skelnes mellem filosofisk merkur og det populære merkur, idet det såkaldte indifferente filosofernes merkur anses for det principielle merkur til forskel fra det populære merkur, det almindelige kviksølv (merkur betyder hos alkymisterne kviksølv). Der er i den alkymistiske litteratur givet mange recepter på fremgangsmåden til guldmageri, og processerne er nogenlunde enslydende. At forsøgene på at udføre dem i praksis strandede, havde - om ikke i andet - sin årsag i, at der øjensynlig udkrævedes visse oversanselige evner eller egenskaber hos guldmageren, og altså en indgriben fra et andet plan end det fysiske. Til trods for den moderne, videnskabelige opfattelse af grundstofforvandling ved radio-aktivitet, kan okkultismen ikke helt se bort fra den gamle, alkymistiske opfattelse, i særdeleshed da man f. eks. inden for teosofien i beretningerne om det gamle Atlantis fortæller, at magikerne dér forstod at fremstille guld i store mængder, som bl. a. blev brugt til udsmykning i templer o.lign. De vises sten var hos alkymisterne et kemisk præparat, der besad en fremragende forvandlende kraft.

Alt, hvad det kom i ydre berøring med, kunne det forbedre og forvandle og fuldkommengøre. Det havde endvidere kraft til at virke på mennesker vedrørende deres sygdomme, ligesom det kunne forynge dem legemligt og gøre dem klarsynede.

Hvis vi nu forlader selve den materielle proces og helliger os mere det »filosofiske« samt kæder det sammen med symbolikken, synes det, som om der i processen nærmere skildres en udviklingsproces for menneskets vedkommende. Bly bliver gennem kviksølv til guld og giver et billede af evolutionen, hvor bly (saturn, saturnperioden, den første udviklingskæde i evolutionen) udvikler sig til kviksølv (merkur, forstandens planet, symbolet på jord-perioden, evolutionens midterste, nuværende kæde), for derefter atter at forvandle sig til guld (solen, vulcanperioden, den syvende og sidste kæde i evolutionen og menneskehedens foreløbige mål).

Et interessant træk er det, at bly efter den moderne grundstofinddeling netop befinder sig på grænsen mellem såkaldte stabile og radioaktive grundstoffer, og at alle radioaktive grundstoffer lidt efter lidt om-dannes til stabilt bly. Som bly betegner et slutmål i de radioaktive processer, betegner det hos alkymisterne begyndelsen til den alkymistiske forædlingsproces.

Der haves beretninger om adskillige berømte alkymister, hvoraf nogle selvfølgelig stemples som bedragere, medens andre derimod var omgivet af et hemmelighedsfuldt slør, som senere forskere ikke har formået at trænge igennem. Af berømte alkymister kan nævnes Alrtus Magnus, Raymundus Lullus, Nicolaus Flamel, Paracelsus, John Dee, Edward Kelley, Alexander Seton og mange andre. Beretninger om deres præstationer gives navnenes leksikale plads.

Amorc: Navnet på en Roseneuzorden, som skriver sin historie bage til de ægyptiske mysterier. Navnet er dannet af forbogstaverne »Ancient Mystical Order of - Ordenen optager medlem, som anses for egnede, og arbejder med bestemt ritual og gradddeling i lighed med frimureriet, esom der udkræves tavshedsløfte i den viden, der bliver medlemme til del. Der findes afdelinger i forskellige lande.

Anareta: Livsødelæggende. Bestrålingerne fra Saturn og Mars reges i astrologien for at være anaretie, idet resultaterne af deres vibranter er kritiske for livsforløbet.

Andet syn, det: se Deuteruskopi.

Andreæ, Johan Valentin: Tysk teolog, født i Württemberg d. 17. august 1586, død d. 27. juni 1654 i stuttgart. Var huslærer for unge elsmænd og blev i 1614 diakon i Lihingen, 1639 hofpræst i Stuttgart,

1650 abbed af Adelberg. Han gav en del skrifter på latin og tysk, men de skrifter, han er blevet st kendt for inden for okkultismen, er de fire Rosenkreuzskrifter:

»det kymiske Bryllup«, »Algemeine Reformation«, »Fama Fraternitatis« og »Confessio Fraternitatis«. Disse skrifter skriver han om Rosenkreuzbrødrene. I den første giver han en allegorisk skildring i eventyr-

-form med symbolsk betydning, og i to sidste: »Fama« og »Confessio«

fortælles om Rosenkreuzordenens indstiftelse (se Rosenkreuzere) samt dens forskrifter. Disse skrifter vakte på den tid stor opsigt og gav stødet til, at der dannedes hemmelige, okkulte ordener og samfund, som mere eller mindre gav udtryk for Rosenkreuzbrødrenes tanker og ideer. Fra tid til anden dukkede Rosenkreuzsammenslutninger og -samfund op, og den mystik og tilbageholdenhed, der hvilede over Rosenkreuzbrødrenes arbejde, virkede netop tiltrækkende og dragende på den tids mennesker. Med den nyere tids oplysning blev kundskaben eller måske navnlig antydningerne om Rosenkreuzordenen sjældnere, for til sidst at glide fuldstændig i baggrunden til den ubemærket, som det stedse har været meningen, at den skulle befinde sig i. Det har været Andreæ's mening at give åndslivet en ny retning med sine Rosenkreuzskrifter, hvilket lykkedes fuldt ud.

Androgyn: Tvekønnet. Inden for okkultismen betragtes de nuværende to køn, mand og kvinde, som værende af midlertidig natur, idet det hævdes, at mennesket i tidligere tider var androgyn, tvekønnet, men som følge af udviklingen og den stedse voksende grovere, materielle tilstand spaltedes menneskeheden i to køn, som imidlertid atter til sin tid vil afløses af den androgyne tilstand.

Angro Manyn: Se Ahriman.

Anima Mundi: Verdenssjælen.

Animisme: Et standpunkt vedrørende okkulte fænomener, som forfægter, at oprindelsen er at søge i menneskets egen sjæl og ikke i ydre, åndelige eller oversanselige årsager. Står på den måde i modsætningsforhold til spiritismen, som hævder, at andre åndelige kræfter uden for mennesket gør sig gældende.

Annamayakosha: Næringslegemet, vedantisk udtryk for det fysiske legeme.

Antakharana: Sanskrit-udtryk for det indre redskab for bevidstheden, som resultat af det tænkende princip.

Ante-diluviansk: Før syndfloden.

Antroposofi: Et åndsvidenskabeligt system, der er grundlagt af Dr. Rudolf Steiner og udelukkende bygger på de retningslinier, han udformede, da han udskilte sig fra den teosofiske retning. A. og teosofi har derfor mange lighedspunkter, men adskiller sig alligevel på væsentlige punkter. A. er for en stor del en analyse af det menneskelige indre og de fænomener, som kan iagttages der, og den giver praktiske anvisninger på udviklingen af indre evner og egenskaber. (*Rudolf Steiner: »Hvorledes erhverves kundskab om højere verdener?«*). A. er præget af kristelig mystik og gnosticisme, hvor teosofien snarere er præget af østerlandsk, specielt indisk tænkning. De retningslinier, som Rudolf Steiner gav med sin A., gør sig til talsmand for nye ideer, der søger at gøre sig gældende både på det religiøse, kulturelle og sociale område af samfundslivet.

A. har mange tilhængere i de forskellige lande, og som hovedkvarter er valgt det såkaldte »Goetheanum«, beliggende i Dornach i Schweiz. A's mission er at give det moderne menneske kundskab om nogle af de usynlige faktorer, der bestemmer menneskelivet, og som ortodoks religion og viden ikke giver. A. forsøger at tale til den menneskelige logik og fremstiller de oversanselige kræfter som kendsgerninger, uden hvilke den menneskelige tilværelse bliver meningsløs.

A. bliver derved den baggrund, som hjælper mennesket til forståelse af de problemer, det bliver stillet over for i den fysiske verden. Se i øvrigt:

Steiner, Dr. Rudolf.

Antroposofiske selskaber: Sammenslutninger, der virker for udbredelse af Rudolf Steiners (s.d.) åndsvidenskab, og som virker ved foredrag, studiekredse, spil og Eurytmi (s.d.). Hovedkvarteret er Goetheanum (s.d.) i Dornach, Schweiz.

Anupadaka: Betegner det næst-højeste plan i solsystemet. Et felt for Logos' manifestation. Sammen med Adi (s.d.) danner det de to højeste trin, på hvilke den menneskelige udvikling går op i den guddommelige. Kædet sammen med Atma (s.d.), som er det højeste trin i menneskets udvikling, danner det en treenighed for den guddommelige skabervirksomhed: Adi-Anupadaka-Atma, som tre Logoi, der skaber og opretholder sol-systemet. Disse tre sider af Logos' væsen betegnes også ved begreberne vilje, visdom og virksomhed. Af åndsvæsener, som repræsenterer Anupadaka-stadiet, nævnes Gautama Buddha, som nåede dette trin ved den oplysning, som kom til ham under Boddhi-træet i hans sidste inkarnation, der for ham blev det sidste liv på

Jorden. At han indgik i Nirvana betegner blot, at hans udvikling førte ham ud over menneskeudviklingen.

- A. svarer i Rosenkreuzlæren til »De rene ånders Verden« og hos Martinus til X-2.

Apis: I det gamle Ægypten et sindbillede på en guddom i form af en tyr. Står i forbindelse med det astrologiske tegn Tyren, i hvilket sol-præcessionen befandt sig, da den gamle, ægyptiske kultur rådede, og som satte sit præg på hele den religiøse kultus.

Apokryf: (også apokryfisk), hemmelig, skjult. Apokryfiske skrifter, bibelskrifter, som den protestantiske lære ikke anerkender som ægte. (Se også Gammeltestamentlige Pseudepigrapher).

Apollonius af 1~ana: En ny-pythagoræisk filosof og magiker, der levede i første århundrede efter Kristus, og som blev berømt både ved sin lære og ved sin magiske virksomhed. Rejste vidt omkring, bl. a. til Indien, hvor han blev indviet i den højeste visdom. Han grundlagde en skole i Ephesos. Hans betydning for moderne okkultisme ligger bl. a. i, at teosofien hævder, at A. var en tidligere inkarnation af den nuværende adept og mester i det okkulte broderskab, Jesus, der - forinden sin inkarnation som A. - gav sit legeme i Palæstina til brug for Kristuskraften.

Apparition: Visuel oplevelse af diskarneret eller levende person (også dyr), som ikke er til stede i fysisk skikkelse. (Se også Dødsvision).

Apport: Et fænomen, der består i tilsynekomsten af fysiske genstande, som usynligt er transporteret andetsteds fra. Sådanne fænomener er fuldstændig uafhængige af, om tilsynekomsten sker i lukkede rum og må derfor forklares okkult - som et materialisationsfænomen. Okkultismen hævder, at det - ved påvirkning af kraft - er muligt at opløse fysiske stoffer i deres finere bestanddele og derved midlertidigt at hæve dem op i et andet (oversanseligt) plan.

En påfølgende fortætning af stoffets atomer (astrale eller æteriske) bringer genstanden tilbage til det fysiske plan - og da måske på et andet sted end det oprindelige. Om der sker en veritabel transport (i fysisk forstand) må ses på baggrund af de love, der hersker på det æteriske og navnlig på det astrale plan, hvor opfattelsen af begreberne tid og rum er af en anden art end her på Jorden. (Se dimension og materialisation). Inden for den spiritistiske forskning er navnlig de såkaldte blomsterrapporter kendte, og somme tider sker tilsynekomsten, som om genstandene bliver kastet på stedet. Til andre tider daler de pludselig ned, f. eks. i en kreds af mennesker, eller de er der ganske simpelt pludselig, uden at man har bemærket deres komme. Den nødvendige kraft til A.-fænomenet gives ofte af et såkaldt medium.

Aquarius: Den latinske betegnelse for Vandmandens dyrekredstegn.

Arhat, Arhan og Arahāt: Den, som har gjort sig fortjent. En benævnelse for en indviet, som har gennemgået den indvielse, der går forud for adepts-kabet eller mester-stadiet.

Aner: Se ariske rodrace.

Anes: Den latinske benævnelse for dyrekredstegnet Vædderen.

Ariske rodrace: Den femte af de store folkeracer, som har beboet Jorden i denne periode. De fire tidligere var: 1. Den polariske - 2. Hyperboræiske -3. Lemuriske -4. Atlantiske rodrace. Rodracerne ind-deles i syv forskellige underracer, hvoraf der for den ariske rodraces vedkommende kendes: 1. Den hin-du-ægyptiske - 2. Arisk-semittiske.

-3. Iranske. -4. Keltiske. - 5. Teutoniske. - Den første underrace var de oprindelig ariske folk i Indien samt en vis del af det ægyptiske folk. Den anden underrace, den arisk-semittiske, forskellig

fra den oprindelige semit, repræsenteredes af de arabiske folk. Den tredje, den iran-ske, var oldtidens persiske folk. Den fjerde, den keltiske, var de gamle romere og grækere.

Den femte, som tilhører vor tid, er slaviske, germanske, skandinaviske og angelsaksiske folk og deres efterkommere. De romanske folk (franske, spanske og italienske) er efterkommere af den keltiske underrace. Når den hvide races tyngdepunkt atter flytter sig til en ny underrace, vil den samtidigt forlade Europa som centrum, og man taler derfor om den kommende 6. under-race som den austral-amerikanske.

Den femte rodrace, den ariske, havde sin vugge inde i Central-asien, hvor spiren til racen blev lagt efter de frygteligste ødelæggelser af det atlantiske kontinent, hvor den fjerde rodrace havde udfoldet sit liv. Forinden undergangen var pionererne blevet ført bort fra den til undergang dømte verdensdel og var vandret ind i Central-asien, hvorfra der i tidens løb udsendtes nye pionerer, som skulle grundlægge den kommende ariske race på de fra den senere historie kendte steder. Den nuværende femte rodrace vil efterfølges af en sjette og en syvende, hvorefter menneskehedens udvikling har nået et foreløbigt mål. Se i øvrigt: Jord-periode.

Arkadier: Den sjette underrace inden for den atlantiske rodrace. Racen udgik fra en gren af et daværende østligt fastland på et sted, der svarer til det nuværende Sardinien. Racen gjorde sig stærkest gældende efter kastastrofen 200.000 f.K., og idet den udbredte sig, overvandt den i utallige krige og kampe den på Atlantis levende ursemittiske race (5. underrace) og blev til sidst den herskende. I de værker, der behandler disse racers historie (f. eks. W.Scott-Elliott: Atlantis' historie) fortæller det, at A. udmærkede sig specielt som handelsmænd og søfarere og styredes af en oligarkisk* regeringsform. Besad en speciel forkærlighed for studiet af Astrologi, på hvilket område de gjorde store fremskridt. Se i øvrigt under Atlantis.

*Oligarki: Fåmandsvælde

Arkanum: Det hemmelige middel, som udkrævedes ved guldsmageriet for at give det endelige resultat af metalforvandlingens proces. Benævnes også ved andre navne, f. eks. »De Viser Sten«, Magisterium, Tinktur, Quinta Essentia, etc. - I de hemmelige videnskaber betegner A. ofte det skjulte middel, ord (Mesterordet) eller mantram, som har den forløsende og forvandlende kraft, og som bevirker transmutationen.

Arketype: (gr. egentlig oprindelig). Ordet blev benyttet af C.G.Jung i hans teori om grundtyperne i menneskehedens kollektive bevidsthed.

Arundale, George, Sydney, f. 1878, d. 1945, teosof. Indtrådte allerede sytten år gammel i det teosofiske selskab. Studerede i Cambridge og rejste senere til Indien, hvor han overtog et professorat. Har været generalsekretær for England og senere for Australien. Gift med Shrimati Rukmini Devi, med hvem han for den teosofiske sag foretog mange rejser til forskellige lande, bl. a. også et besøg i Danmark. Blev valgt til Teosofisk Samfunds præsident i 1934 efter Annie Besant og varetog præsidentskabet til sin død i 1945. Opdragelsesarbejdet i den teosofiske ånd havde hans specielle interesse, og han havde forskellige hverv inden for dette felt. Har udgivet forskellige teosofiske, oplysende bøger. I A. Besant's og C. W. Leadbeater's okkult-historiske værker omtales han som hørende til »Tjenergruppen«, under pseudonymet »Fides«.

Arupa: Betegner kausalplanets niveau og udtrykker det, som er hævet over det forgængelige og legemlige (Rupa), som f. eks. mentalplanet.

Arya: »Den ædle« d.v.s. arier, arisk race.

Aseka: Betegnelse for det stadium, der nås ved den femte indvielse på fuldkommengørelsens vej (se Indvielse).

Astralgalomanti: Spådomskunst ved hjælp af terningkast og de tal, som fremkommer deraf. Anvendtes helt tilbage til oldtiden, f. eks. af de græske orakler.

Astral: Stjerneagtig. Betegnelse for alt, hvad der skrives *sig fra det næste tilværelsesplan*. Ordet er uden tvivl valgt, fordi clairvoyante beskrivelser altid udtrykker det astrale som noget lysende, stjerneagtigt skinnende. I modsætning til det æteriske princip, der er en højere del af den

fysiske tilstand, betegner det astrale en tilværelsesform fuldstændig forskellig fra den fysiske og til dels adlydende love, som er ukendte i den fysiske verden. Mennesker kan være i besiddelse af evnen til astralt syn (clairvoyance) eller astral hørelse (clairaudience) og modtager herigennem sanseindtryk dels fra andre menneskers astrale legemer, dels fra den inden for okkultismen anerkendte astrale verden, der er opholdssted for de diskarnerede væsener (ånder). Det er astrale kræfter, som - gennem et æterisk mellemlid - er i stand til at frembringe de kendte fænomener:

- apport,
- levitation,
- materialisation,
- telekinese o.s.v. –

Efter forskellige okkulte forskeres udsagn synes det sandsynligt, at astralt stof hviler i 4 dimensioner i stedet for som det fysiske stof i de kendte 3. Den ukendte 4. dimension bliver således et særkende for det astrale princip og sandsynligvis også årsagen til, at ethvert forsøg på at hidføre en forbindelse eller kommunikation mellem fysisk og astralt stof fremtræder uforklarligt og gådefuldt. På Grund af den større vibrations hastighed, som kendetegner astralt stof, er det sandsynligt, at helt nye synsfænomener gør sig gældende. Betegnende er det eksempel i så henseende, som den kendte okkulte forsker og teosof, C.W. Leadbeater, opstiller i et af sine værker, hvor han på en slående måde fremdrager forskellen mellem fysisk, æterisk og astral iagttagelse. *Ses en genstand med det fysiske blik, fremtræder den med sine 3 dimensioner og i det såkaldte perspektiv, som gør, at den bortvendende side synes mindre end den nærmeste. **Det æteriske syn opfatter genstanden, som var den af glas og derfor gennemsigtig, men stadig på den fysiske måde og i perspektiv.***

Med det astrale syn gør sig en helt ny iagttagelse gældende, idet for det første erspektivvirkningen sættes ud af spillet - som den fysiske forvrængning af kendsgerningerne, den er - og dernæst synes det, siger Leadbeater, som om iagttageren på een gang betragter genstanden fra alle sider og såvel udvendigt som indvendigt fra. Dette tyder ganske givet på mægtig udvidelse af iagttagelsesevnen; men ifølge sin astrale natur kan det åbenbart ikke beskrives som logisk antageligt for en fysisk hjerne. - Ethvert menneske og dyr har i sig astrale stof, organiseret som et legeme (se astrallegeme); men bortset fra dette viser det sig, at enhver fysisk genstand, ja, ethvert fysisk atom, har sin astrale genpart, eller rettere, at det fysiske atom er en opbygning eller fortætning af astrale atomer, stadig med et æterisk mellemlid. Ifølge den okkulte forskning skulle alle fysiske atomer kunne reduceres til et enkelt ur-atom, som er af æterisk natur og ens for alle stoffer. Hvis dette ur-atom yderligere kunne opløses (ved en de-materialisationsproces) ville det forsvinde fra den fysiske verden og optræde som det groveste astrale stof eller den tættest mulige kombination af astrale atomer - A. vibrationer viser sig at stemme overens med de vibrationer, som mennesket sætter i gang med sine følelser, sine ønsker og sit begær, hvorfor det astrale er blevet udtryk for det følelsesmæssige. - Inden for spiritismen anvendes udtrykket en astrale for at betegne et væsen fra det hinsides, ofte af lavere beskaffenhed.

Astralhylster: Udtryk for det af ånden forladte astrallegeme, som er i stand til at holde sammen på sine partikler i et større eller mindre tidsrum og udvise et skin af liv, forinden det går den naturlige opløsning i møde. Se astralskal.

Astrallegeme: Det af okkultismen antagne oversanselige legeme eller vehikel, gennem hvilket ånden formår at bestyre det fysiske legeme og således gøre sig gældende på det fysiske plan. Det fysiske legemes livs-funktioner vedligeholdes af det såkaldte æteriske legeme, der er dets finere afdeling; men bevidstheden -og ganske særligt følelseslivet - lever og fungerer i astrale - Når mennesket dør fra den fysiske verden og efterlader det fysiske og æteriske legeme til opløsning, står det iklædt astrale og lever videre i den astrale verden hinsides døden. De fra spiritismen kendte »ånder« er altså bevidstheder, iklædte deres astrale, som fra astralplanet søger at gennemføre en forbindelse med den fysiske verden gennem et medium. - Alle mennesker og dyr er i besiddelse af et organiseret astrale, hvorimod dette ikke findes hos laverestående former som f. eks. planter. Iflg. Rudolf Steiner er astrale årsagen til, at dyr og mennesker ejer evnen til bevægelse i modsætning til

planter, som er stedbundne. A.'s organisation hos et væsen betyder, at dette er i stand til at vedligeholde et følelsesliv, der for dyrenes vedkommende nærmest ytrer sig som begær og de mere primitive drifter, der hos dyrene resulterer i deres indbyrdes efterstræbelser og kampe. Hos mennesket, der jo - til forskel fra dyrene - har et åndeligt udviklet princip, giver astrale sig udtryk i menneskets forskellige sindsstemninger, ønsker, lidenskaber og temperament. Man har kaldt astrale for det hvileløse legeme, fordi det utrætteligt synes at finde behag i hektiske vibrationer og derved forcerer det fysiske legeme frem til begivenheder, hvor det kan tilfredsstilles for denne trang. Det er derfor nødvendigt, at astrale med visse mellemrum trækker sig ud af det fysiske legeme, for at dette i disse mellemrum kan restituere, så at det på ny kan tåle presset af astrale's vibrationer. Dette sker under søvnen. Af de tre legemer, som mennesket foreløbig lever bevidst i, nemlig det fysiske legeme, astrale og ånden (tankelegemet), er astrale almindeligvis betragtet som det legeme, der er vanskeligst at beherske, idet gennemsnitsmenneskets følelser, temperament og driftsliv oftest er af ukontrolleret art.

- Så længe mennesket lever i sit fysiske legeme, har dets astrale form som en oval, og på grund af ægformen kaldes det ofte det auriske æg. Når der inden for okkultismen tales om et menneskes aura, er det astrale og dets farver, der beskrives. For det clairvoyante syn udviser astrale en mængde forskellige farver, som danner hvirvler og pulsation. Hver tanke, som er behæftet med en følelse, et ønske, begær eller lidenskab, viser sig øjeblikkelig som en stærk farve-koncentration i astrale, og hver følelses kvalitet har sin særegne farve. A.'s oval er en hel del større end det fysiske legeme, idet den strækker sig fra under fødderne til et stykke op over hovedet. Omkring hovedet er der gerne en gul farveansamling, der er udtryk for intelligensvirksomheden. Den mørkerøde eller karmoisinrøde farve, som er udtryk for et stærkt driftsliv, er lokaliseret omkring menneskets underliv.

For uudviklede og primitive væsener er astrale ret farveløst og ubestemt i konturerne; men det udviklede menneske, der har bragt sit følelsesliv under kontrol, har et astrale, der udviser strålende og stærkt lysende farver. Ligesom det fysiske-æteriske legeme består af forskellige underafdelinger af stof (fast, flydende og luftformet o.s.v.), således består astrale også af syv forskellige nuancer af astralt stof af grovere eller finere beskaffenhed. Det kan på en måde sammenlignes med »lag«, hvoraf det groveste er yderst. Når døden indtræder, løsrives astrale sig, og der foregår nu en omorganisation af dette legeme, hvorved det fremtræder som en genpart af den fysiske skikkelse, og mennesket lever videre i astrale's egen verden, astralverdenen. A.'s stof er overmåde plastisk og kan - under indtryk af ønsker og følelsesvibrationer - ændre sig. - Når mennesker i den fysiske verden hengiver sig til materielle udskjelser, erotiske, gastronomiske, alkoholiske eller andre, er det i astrale, at driften findes, og det fysiske legeme er blot det nødvendige redskab. Deraf det beklagelige i at vedligeholde et sådant driftsliv, idet drifterne holder sig usvækket efter døden til trods for, at det fysiske instrument til driftens tilfredsstillelse mangler, hvorved der opstår megen selvskabt lidelse. Ifølge R.C.-læren er astrale først fuldt organiseret og intimt knyttet til det fysiske legeme henimod barnets fjortende år, hvorefter astrale bl.a. har en særlig forbindelse med blodet og dets kræfter og forestår dets sammensætning. I barnets tidligere leveår, medens dets astrale endnu ikke er fuldt funktionsdygtigt, overtages ovennævnte funktion af Thymuskirtlen, som i den voksne alder svinder ind. - Hvis et menneske i den fysiske verden overvejende lever materialistisk, viser det sig efter døden, at astrale's evner til syn og høreelse i nogen grad er uudviklede, så at et sådant menneske ikke altid er sig sine omgivelser fuldt bevidst, men er henvist til sit eget selskab og til egne tankebilleder og forestillinger. A.'s tilknytning til det fysiske-æteriske legeme sker fortrinsvis gennem visse æteriske organer, der inden for teosofien kaldes chakras. - Det fra den okkulte indvielsesvej kendte fænomen »Tærskelens vogter« er astrale's lavere substans, som i den astrale verdens genspejlede atmosfære antager objektiv form, som disciplen iagttager. Er særlig beskrevet i Rudolf Steiners antroposofi (*R. Steiner: Hvorledes erhverves kundskab om højere verdener?*) Foruden mennesker og dyr er også andre væsener i besiddelse af astrale, nemlig visse væsener, som permanent lever på det astrale plan og aldrig inkarneres i noget fysisk legeme. Sådanne væsener er bl. a. visse naturånder og nogle af de i

teosofien omtalte devavæsener. - Om astrale's liv på sit eget plan se i øvrigt Astralplan. - A. omtales ofte som sjælen, begærlegemet, følelseslegemet (Kama Rupa).

Astral-lig: Se astralskal.

Astrallys: Det omhyllende, som omgiver Jorden og udgør dens aura, og hvis genspejlende egenskab giver anledning til begrebet: at se i astrale

- Ved spådomme eller skuen i astrale forudsætter man en clairvoyance, som er i stand til at iagttage de afspejlede vibrationer fra højere regioner. Har været benyttet som et andet udtryk for det teosofiske »Akasha« (s.d.) somme tider også for lysæteren (s.d.).

Astralplan: Det bevidsthedsplan, som er et trin over det fysisk-æteriske plan, og hvis vibrationer er af en sådan art, at de fuldstændig unddrager sig påvisning ved fysiske midler. Alle okkulte retninger er enige om, at ligesom astrallegemet (s.d.) omgiver og gennemtrænger det fysiske legeme, således omgiver og gennemtrænger astrale - i en større målestok - den fysiske jord og strækker sig altså et godt stykke uden for Jorden og dens atmosfære. Iflg. teosofien skulle Jordens astrale omhylle udstrække sig indtil månebanen. A. har først og fremmest betydning for okkultisten som det sted, hvor mennesket lever efter sin død, idet man ved sin død efterlader det fysisk-æteriske legeme og lever videre i sit astrallegeme, der udfolder sig på sit eget plan, som er astrale - Inden for spiritismen inddeler man menneskets opholdssted efter døden i forskellige såkaldte sfærer af grovere eller finere beskaffenhed, idet de laveste kaldes mørkets sfærer og de højere lysets sfærer.

En mellemting mellem disse er jordsfæren, der formodes at være befolket af såkaldte jordbundne ånder, d.v.s. mennesker, der har bundet sig så stærkt til den fysiske verden, at de selv efter døden ikke kan løsrive sig fra det, som har tilknytning til den fysiske verden. De er til en vis grad uoplyste, og det spiritistiske »sjælefrelsende« arbejde går netop ud på at tilvejebringe betingelser for sådanne ånders overgang til højere regioner eller sfærer. Endvidere oplyser den spiritistiske litteratur visse detaljer om de forskellige sfærer. Mørkets sfærer står til en vis grad under herredømme af mørkets fyrster, og alle slags dæmoner og mørkets ånder er tvunget af deres vilje og udfører deres forehavender bl. a. ved besættelser og onde indskydelser. Lysets sfære har ifølge spiritismen forskellige afskygninger, som hjemsteder for ånderne på deres forskellige udviklingstrin. De mediumistiske meddelelser taler om samfundsliv og organisation analogt med, hvad der findes på det fysiske plan, når de ændrede livsvilkår tages i betragtning. Sfærene deles i forskellige egne, der benævnes med navne, som er karakteristiske for livsbetingelserne. Således f. eks. »Sommerlandet«, »Morgenlandet«, »Skumringens Land«, »Tågernes Dal« o.s.v. Der er tale om forskellige lande og samfund; men fælles for alle er det, at det er de sympatiske bånd, der knytter ligesindede ånder sammen i grupper. Det spiritistiske udtryk »Solsfæren« antages at være de højeste lyssfærer og må derfor strække sig ind i regioner, der ikke netop hører under begrebet astrale - Inden for teosofien betegner astrale også et opholdssted for langt de fleste mennesker efter døden, idet astrallegemet fortsætter sit liv her, indtil monaden (s.d.), ikklædt de finere legemer, også trækker sig ud fra astrallegemet og dermed forsvinder fra astrale, efterladende et astral-lig eller en skal. A. inddeles i syv underplaner, hvoraf de laveste af teosofiske forfattere hævdes at befinde sig under Jordens overflade. De højere underplaner gennem-trænger ganske vist også Jordens indre, men har deres udstrækning ud over Jordens omkreds. Astrallegemets synsfelt er begrænset til det astrale område og til det særlige underplan, hvor mennesket opholder sig, således at mennesket er ubevidst om livet på andre planer.

Der er dog dette at tilføje, at eftersom f. eks. hvert fysisk atom har sin astrale genpart eller er opbygget af astrale atom-kombinationer, vil mennesket kunne iagttage den fysiske verdens astrale genpart, (som imidlertid ikke er det, man i almindelighed forstår ved astrale) og således blive bevidst om livstilstande, der ligger »under« det niveau, som mennesket i sit nuværende astrallegeme normalt befinder sig i. Hvis et menneske ifølge sit astrallegemes øjeblikkelige sammensætning befinder sig f. eks. på 4. underplan (regnet fra nedent), vil det derimod være ubevidst over for alt, hvad der ligger over dette niveau, idet mennesket først må udskille astrallegemets grovere

bestanddele for at kunne blive bevidst i de finere. Ligesom astrallegemet er følelsernes og begærets legeme, således vil astrale være opholdssted for mennesker, som er i besiddelse af et ukontrolleret følelsesliv (ikke nødvendigvis i nogen dårlig betydning), og det turde vel være størsteparten af menneskeheden. Mennesker, som mestrer deres følelsesliv, vil efter døden gennemleve en kort astral periode og gå videre til Devachan, hvor bevidstheden gennemlever en lang salighedstilstand. A. kaldes da for følelsesplanet eller begærverdenen (se Kama-loka). - Under søvnen frigøres astrallegemet, og mennesket lever da på astrale, og for alle civiliserede og oplyste mennesker gælder det, at de til en vis grad er bevidste på dette plan og er i stand til at påtage sig opgaver, arbejde og lign.; men for langt de fleste menneskers vedkommende gælder det tillige, at de ikke er i stand til, når de om morgenen vender tilbage til deres fysiske legeme, at påtrykke den fysiske hjerne noget erindringsbillede af deres oplevelser, hvorfor søvnen almindeligvis forekommer som en afbrydelse i det normale bevidsthedsliv.

Overførelsen af astrale indtryk til den fysiske hjerne nås kun som et resultat af en speciel træning, og man taler da om bevidst søvnfrigørelse. Primitive mennesker henlever deres søvntilstand næsten ubevidst på astrale - Efter døden vil det åndsbevidste menneske naturligvis stå med betydeligt flere fordele i form af iagttagelsesevne end det primitive menneske, som kun til en vis grad opfatter sine omgivelser. *På astralplanets forskellige underplaner findes astrale genparter af de ting, hvormed mennesket sædvanligvis har omgivet sig i den fysiske verden.* Således bygninger, huse o.s.v., idet astrale's stof er så letpåvirkeligt af tanken, at man ved hjælp af viljen eller ønsket til en vis grad kan danne de ting, man ønsker sig omgivet af, dog under hensyntagen til de naturlove, som jo også virker på astrale, og hvert underplan sætter i så henseende sine begrænsninger. Jo **højere moral et menneske har, des højere vil det niveau eller astrale underplan være, som bevidstheden normalt vågner op til efter døden**, idet de lavere eller grovere gennemgås hastigt og ubevidst. Astralplanets indvånere er ifølge teosofien legio. Bortset fra menneskeheden har de såkaldte naturånder hjemme her, og ligeledes en del af deva-riget (kama-devaer); men om begge disse grupper af væsener gælder det, at de tilhører en udviklingslinie vidt forskellig fra den menneskelige og så at sige kun midlertidigt deler plads med os på astralplanet. En anden klasse af væsener, som har hjemme på astrale, er de såkaldte elementaler, der i virkeligheden ikke er i besiddelse af noget ego, men blot må betegnes som energiformer, der fører en selvstændig tilværelse, så længe den iboende energi vedvarer, idet astrale's specielle materiesammensætning muliggør kunstigt skabte former, der illuderer som selvstændige væsener. *Endvidere findes de såkaldte astral-lig eller skaller, som ved påvirkning udefra kan bringes til aktivitet.* I teosofien omtales endvidere såkaldte skygger, d.v.s. efterladte astrallegemer, der i sig har partikler af den bortdragne ånds mentalstof, og som i kraft af dette stof er i stand til at leve en slags automatisk tilværelse, indtil den mentale energi er opbrugt, hvorefter de er at betragte som astralskaller.

- Det vil heraf fremgå, at det første indtryk, mennesket får af astrale, hensætter ham i nogen forvirring, indtil han har akklimatiseret sig og er blevet fortrolig med de love, hvorefter livet leves på det astrale plan.

- De groveste astrale underplaner er hjemstedet for primitive mennesker, mennesker med lav moral, og må i lighed med spiritismens opfattelse karakteriseres som mørkets regioner. I modsætning til spiritismen, som hævder, at disse sfærer er underlagt mørkets fyrster i kraft af disses stærke, men onde vil-er, kaldes disse regioner inden for teosofien somme tider »Melans Rige«, idet et væsen, kaldet Melan, der omtales som overordentlig højtstående, ved et frivilligt offer har påtaget sig at stige ned til disse regioner for om muligt at hjælpe de beklagelsesværdige mennesker, hvis moralske vandel har henvist dem til sådanne steder efter døden.

- Hvis man på rent videnskabelig basis skulle prøve på at definere astrale og de naturkræfter og love, der er gældende her, måtte det i første omgang føre til en revision af den hidtidige opfattelse af tid og rum. Når der tales om astrale 's forskellige afdelinger eller sfærer, tænkes disse ofte som koncentriske lag uden om Jorden, således at en overgang fra den ene sfære til den anden samtidig måtte betyde en bevægelse fra et sted til et andet. Man kommer rimeligvis sandheden nærmere, hvis man i stedet tænker sig en tilstandsforandring, som ikke nødvendigvis behøver at medføre en ændring i rum. Tilstandsforandringen må derfor sandsynligvis stå i forbindelse med en

forskydning i tidsdimension (den fjerde). Opfattelsen af begrebet tid er noget, som er af yderste vigtighed for den okkulte forskning, da det synes, som om nøglen til de indre tilværelsesformer står i forbindelse hermed. Bevægelse på astrale må derfor opfattes på en anden måde end bevægelse på det fysiske plan. De antydninger, som videnskaben giver med hensyn til begrebet »fjerde dimension«, synes efter okkulte erfaringer i eet og alt at passe på astrale og de naturlove, der hersker der. Se i øvrigt Dimension.

Astralprojektion Astrallegemet forlader det fysiske legeme for at opsøge astralplanet (se dette).

Astralskal: Betegner det efterladte astrale lig. Begrebet inkarnation må i virkeligheden udvides til at omfatte et større tidsrum end det, der findes mellem fødsel og død i den fysiske verden. Inkarnationen tager sin begyndelse i det øjeblik, da ego-et fra sin guddommelige tilstand (devachan) påbegynder *sin nedstigen i stoffet*, hvor den fysiske tilværelse betegner det laveste trin, hvorefter egoet atter stiger op mod de højeste planer. For hvert plan efterlades nu det hidtil benyttede legeme som et lig. Det fysiske og æteriske legeme går ret hurtigt i opløsning og forsvinder, hvorimod det astrale lig, den såkaldte astrale, kan sammenholde sin struktur i en længere periode. Den kan ydermere - under påvirkning af intelligenser - bringes til at udtrykke en vis form for livsvirksomhed i kraft af det, man almindeligvis forstår ved den astrale elementarkraft. Til sammenligning kan tjene f. eks. en grammofonplade, der i sig selv er en livløs ting; men i samme øjeblik, den afspilles, får den liv, og orkestret, der i sin tid prægede sin musik på den, kaldes på en måde atter frem til virksomhed. Men lige så lidt som en sådan plade kan give andet end det, der er præget på den, lige så lidt kan en astrale under sådan påvirkning udtrykke andet end det, der var karakteristisk for det ego, der i sin tid beboede den, men som nu er fuldstændig uden tilknytning til astralplanet.

- At en astral således synes mere levende end et fysisk lig, ligger i de enormt øgede vibrationshastigheder og de deraf følgende nye fænomener, der gælder for astralplanet. På et tidligere tidspunkt kaldes astralvesener for en skygge, som til forskel fra astralfolk, er i stand til en vis selvstændig virksomhed, sålænge den mentalkraft, som egoet har tabt ved sin bortgang, endnu er til stede. Disse skygger og skaller kan ved deres livagtighed forårsage nogen forvirring og illusoriske forestillinger for den utrænede clairvoyante, og det hævdes, at i flere tilfælde kan de spille en rolle ved spiritistiske seancer.

Astralverden: Se Astralplan.

Asurer: En klasse væsener, der betegnes som onde, og hvis handlinger går imod udviklingen. Betegner en slags elementaler eller dæmonlignende væsener. Var oprindeligt betegnelse for guddommelige og ophøjede væsener.

Ateisme: Betegner den materialistiske livsanskuelse, som tilskriver fænomenerne rent materielle årsager, og som ikke anerkender nogen højere eller oversanselige principper, ej heller højere væsener, som leder udviklingen.

Atlantis: Det sagnomspundne kontinent, som efter klassiske og okkulte kilder skal have ligget, hvor nu Atlanterhavet er. Overleveringer fra det gamle Ægypten taler om dette kontinent, hvorfra de ægyptiske præster påstod at have deres viden, og Platon omtaler A. som et land hinsides Herakles' støtter, d.v.s. strædet ved Gibraltar. I den okkulte evolutionsteori har A. betydning som det sted, hvor den daværende menneskelige civilisation samlede sig og blev forløberen for den nuværende hvide races kultur. Atlantisperioden tager sin begyndelse for flere millioner år siden, og kontinentet undergik en række voldsomme naturkatastrofer, af hvilke den sidste fandt sted for over 10.000 år siden og satte det endelige punktum for dette afsnit af evolutionen. Inden for teosofien betegnes den fremadskridende menneskehedsudvikling ved forskellige store folkeracer, som afløser hinanden, og af disse skulle den såkaldte atlantiske race være den fjerde, medens den nuværende hvide race, den »ariske« er den femte.

Disse store folkeracer inddeles atter i syv underracer, og de syv underracer inden for den atlantiske folkerace eller »rodrace« er følgende: rmoahal, tlavatli, telteker, ur-turaniere, ur-semmitter, arkadiere og mongoler. De to første har ikke efterladt sig efterkommere, og de benævnes

derfor med de navne, de brugte om sig selv. De første pionerer i Atlantis var rmoahalerne, som udviklede sig for over 3 millioner år siden og betegnes som en kæmperace af meget mørk hudfarve, der levede i jordens ækvatoriale egne. Deres efterkommere vandrede efterhånden nordpå op gennem Atlantis, og de efterfølgende underracer blev lidt efter lidt lysere i huden og samtidigt mindre. Kulminationen nåedes under den tredje underrace, den toltekske race, som udviklede en glimrende civilisation, der har sat sine spor helt op til den historiske tid, særlig hos Amerikas Inkaer og Azteker samt i det ældste Ægypten. De store naturkatastrofer forandrede flere gange kontinentet indtil ukendelighed, og det oprindelige fastland blev efter en af disse omvæltninger delt i to store øer, der kaldtes Ruta og Daitya. Da den var på sit højeste, var civilisationens centrum »Staden med de gyldne porte«, hvor regeringen fandtes, og hvor de forskellige dynastier herskede. *Som det er enhver okkultist bekendt, var racernes tilbøjelighed til »sort magi« den egentlige årsag til naturkatastroferne, og denne degeneration bevirkede til sidst kontinentets fuldstændige udslættelse.* De atlantiske landområder blev efterhånden reducerede til en ø i Atlanterhavet, Poseidonis, som gik under 9564 f. Kr.

Den atlantiske civilisation var præget af de naturforhold, som for en stor del var anderledes end i vore dage, og som derfor muliggjorde brugen af naturkræfter på en måde, som næppe ville have været mulig i dag. I visse henseender nåede den højder, som vor civilisation ikke har nået; men metoderne med hensyn til virkemidler var dog så forskellige fra den konstruktive teknik, som vor civilisation har frembragt, at ethvert sammenligningsgrundlag savnes. Ikke desmindre kendtes sådanne ting som luftfartøjer og eksplosivstoffer til krigsførelse, og man forstod at udtrække æterisk kraft af naturen til nytte for skibe og luftfartøjer. Det hævdes endvidere, at man forstod metalforvandlingens kunst og fremstillede store mængder af guld, sølv og aurichalchum, et nu ukendt metal. En væsentlig årsag til den atlantiske videnskabs udnyttelse af naturkræfterne lå i den intimere forbindelse med de æteriske kræfter og evnen til at manifestere æterisk kraft, en kundskab, som senere er gået tabt for menneskene i almindelighed.

Forud for en af de store katastrofer, for omkring 80.000 år siden, blev skarer af pionerer sendt ud fra Atlantis under førerskab af præster, og disse vandrede ind i Central-Asien, hvor de overlevede de store ødelæggelser og grundlagde et samfund, som senere skulle blive kernen eller spiren til den nuværende ariske race, idet der i tidens løb skete forskellige udvandring til Indien og vestpå, og kulturens tyngdepunkt havde dermed fjernet sig fra Atlantis. Endnu fandtes dog den sidste rest, nemlig øen Poseidonis, hvorfra atlantiske konger kæmpede med folkeslag ved Middelhavets kyster, hvor den nye kultur var ved at befæste sig.

Af direkte atlantiske efterkommere kan i vore dage særlig nævnes mongoler og indianere, hvorimod negrene er af ældre, såkaldt lemurisk herkomst. Den moderne okkultismes mysterievidenskab er for en stor del overleveringer, som går helt tilbage til Atlantis, hvor præsteskrifterne, der hyldede »Den gode lov« bevarede denne visdom for efterverdenen.

Sammenlignes religionerne fra landene på begge sider af Atlanterhavet, er det påfaldende at se de store ligheder, der findes, og f. eks. Maya-folkets kultur i oldtidens Amerika har på det religiøse område mange ting tilfælles med, hvad der findes f. eks. hos grækerne og andre af oldtidens kulturfolk omkring Middelhavet - *et faktum, der jo kun kan forklares ved, at der har eksisteret et led, som kunne formidle impulserne til landene på begge sider af oceanet, og dette led var Atlantis, sædet for en glimrende kultur, som imidlertid til sin tid måtte vige for at give plads for den nuværende opblomstring af civilisationen.* Atlantis husede den fjerde store folkerace i Verdens historie, således som Europa og Amerika huser den femte. (Litteratur- henvisning: Scott Elliott: Atlantis' Historie).

Atma: Atma, - Buddhi - Manas. Udtrykker den evige del af mennesket. **Menneskets forskellige principper kan inddeles i de forgængelige og de uforgængelige principper.** De forgængelige sammenfattes under navn af personligheden, som består af mentallegemet, astrallegemet og det fysisk-æteriske legeme. Mentallegemet repræsenterer den såkaldte lavere manas, medens

den højere manas, også kaldet kausallegemet, er en uadskillelig del af den treenighed, som benævnes AtmaBuddhi-Manas.

Atma er den højeste ånd, det højeste princip i menneskeudviklingen, og betegner monadens viljesytring af guddommelig natur. A. »iklæder« sig Buddhi, som igen er uløseligt forbundet med manas, hvorved de betegner en treenighed. Når monaden, som dvæler på Anupadaka-planet (s.d.) manifesterer sig, skaber den sig en vehikel på astrale's plan, og dette plan kan således kaldes det højeste princip i den manifesterede verden, medens de to endnu højere principper, Anupadaka og Adi, set fra menneskets standpunkt må betragtes som det umanifesterede, selve det guddommelige og ukendte, om hvilket vi intet ved (se Adi). A. svarer i *Rosenkreuzlæren til det guddommelige plan, og i Martinus' åndsvidenskab er a. det højeste princip inden for X-3.*

Atom: Atomlærens forbindelse med okkultismen skal forstås således, at man regner alle stoffer for at være mere eller mindre sammensatte kombinationer af et fysisk urstof, det såkaldte ur-atom. Dette ur-atom kan atter opløses i andre bestanddele af ikke-fysisk natur, nemlig atomer, der indgår som bestanddele af astralverdensens substans. Man må tænke sig, at den synlige verdens stof blot er kombinationer af højere verdensers atomer, som stedse indgår forbindelser med hinanden, og eftersom forbindelserne bliver mere sammensatte, bliver stoffet grovere for til sidst at fremtræde i synlig materiel form. Den moderne atomteori har bevist, at der ikke er nogen principiel forskel på de forskellige grundstoffer; men de er alle opbygget af relativt få enheder, kaldet protoner, neutroner og elektroner. Protonen er atomkernen i et brintatom, det simplest opbyggede atom i den fysiske verden, og dette atom kan derfor betragtes som urtypen for de fysiske grundstoffer, hvoraf der efterhånden er opdaget 94. Brintatomet er altså den simpleste form, fysisk stof kan eksistere under; men dette stof er ifølge okkultismen igen opbygget af andre bestanddele. Hvis brinten kunne tænkes at opløses i disse bestanddele, ville substansen forsvinde fra det fysiske plan og bestanddelene være af æterisk natur.

Det fysiske plan består af tre afdelinger, nemlig: fast, flydende og luftformigt stof. Det æteriske plan består af fire forskellige afskygninger af stof, og reduceres det fysiske stof tilbage til den højeste af de fire æteriske afdelinger, når man derved frem til det såkaldte ur-atom, der er ens for alle stoffer. Ur-atomerne kan altså indgå forskellige mere eller mindre sammensatte forbindelser med hinanden, hvorved de for-groves og fremtræder som de forskellige fysiske grundstoffer, alt efter arten af deres forbindelser. Således består grundstoffet brint ifølge de okkulte kilder af 18 ur-atomer, grundstoffet ilt af 290, medens f. eks. grundstoffet kvælstof består af 261 ur-atomer. Ur-atomet beskrives nærmest som en hvirvel af lys og er hjerteformet af struktur, og hvirvlens rotation frembringer et kraftfelt, hvorved ur-atomet ved magnetiske kræfter er i stand til at binde sig til andre ur-atomer under dannelsen af tættere fysisk stof.

Det fysiske ur-atom består af ansamlinger af astrale atomer, som igen kan reduceres til et astralt uratom og dette igen til den endnu højere mentale verdens atomer o.s.v. -Forsøger man at nå frem til »ur-kilden« - grundlaget for al substans overhovedet - møder man den interessante teori, at stoffets første, spæde begyndelsesparkler er »huller i rummet«, som det hedder hos Blavatsky, d.v.s. at rummet er gennemtrængt af en »homogen« verdensæter på meget højt plan (ikke at forveksle med det æteriske plan), den såkaldte Koilon, og hvor som helst der dannes hvirvler i denne, således at Koilon tilbagetrænges, omtrent på lignende måde, som vandet tilbagetrænges af den luft-boble, der befinder sig i det, kaldes dette koilontomme rum det højeste åndelige ur-atom, der altså i sig selv er et intet i forhold til »substansen« i Koilon. Disse »huller« i Koilon er i deres negativitet i besiddelse af kraft, alene ved deres differentiation fra Koilon, og ved hjælp af den kraft, der naturligvis skylder strømninger i Koilon sin tilstedeværelse, kan disse ur-atomer indgå forbindelse med hinanden, stedse mere og mere komplicerede forbindelser, med dannelsen af stedse mere kompliceret stof til følge, for til sidst at fremtræde som fast, håndgribeligt, fysisk stof. Man forstår derved den tankegang, der ligger bag ved den indiske filosofi om, at det fysiske stof er en stor illusion, og at det hele kan reduceres til et - Intet.

På baggrund af denne udvikling kan man forstå den tanke, der ligger til grund for alkymisternes drøm om at frembringe guld af andre stoffer. I teorien skulle dette være muligt ved at reducere stoffet til den æteriske prototype for derefter atter at »materialisere« det under formen guld. Af denne grund bliver alle alkymistiske recepter værdiløse, idet der til dannelsen af »tinkturen«, »de vises sten« udkræves en egenskab hos alkymisten, som ikke er enhver beskåret. Den moderne atomvidenskab er også i stand til grundstofforvandling; men da denne forvandlingsproces hele tiden holdes nede på det fysiske plan, vanskeliggøres den af de gigantiske bindingskræfter, som hersker i atomkernerne, og den vældige fysiske energi, som må tages med i betragtning.

Under astrale må endvidere medtages de såkaldte permanente atomer, hvor al erfaring ophobes til senere brug. (Se Permanent atom.).

Augoejdes: Navn for det menneskelige Jeg, nærmere betegnet det fra teosofien kendte kausallegeme.

Aum: Et indisk og tibetansk lydmantram, som er en påkaldelse af det højeste princip. Skrives ofte OM, under hvilken form det særlig findes i Tibet, hvor det bl. a. indgår i den kendte bønneformular: OM mani padme hum. Ved fremsyngelsen af ordet A. i bestemt tonehøjde og med særlig vægt på M-lyden skulle der kunne frembringes bestemte, gunstige virkninger hos mennesket til gavn for meditationsøvelser. I Indien er A. et symbol på evigheden og treenheden, Agni, Varuna og Maruts eller ild, vand og luft.

Aura: Den menneskelige udstråling fra finere legemer, som gennemtrænger det fysiske legeme. Der tales om en æterisk astrale og om en astral og mental astrale Den æteriske astrale er den udstråling, der kommer fra det æteriske legeme og ses som en gråviolet lysning, der strækker sig et par tommer uden for det fysiske legemes konturer. Under visse forhold kan denne ses med det almindelige, fysiske syn. Den astrale kan derimod kun ses af det clairvoyante syn og viser sig som en ægform, der er et godt stykke højere end det fysiske legeme. Den udviser forskellige livlige farver, der er af en sådan beskaffenhed, at farverne giver et billede af menneskets sindsstemning. De højere legemers astrale skal da være af endnu større omkreds; men det gælder her, at mennesket endnu ikke er så udviklet, at disse former kan gøre sig gældende i højere grad. Okkulte forskere taler derimod om det blændende syn, man modtager ved den clairvoyante iagttagelse af adepternes astrale og denne astrale's udstrækning, rent geografisk, kan for de højere legemers vedkommende måles i flere kilometer.

Den æteriske astrale er resultatet af den æteriske cirkulation i det fysiske legeme, begyndende med milten, derefter cirkulerende rundt i legemet for til sidst at stråle ud gennem legemets porer, medtagende så vidt muligt alle sygdomskim. Af denne grund kaldes denne astrale også for sundhedsauraen.

Auralæsning: Beskrivelse af en persons mentale tilstand, karakter, problemer, helbredstilstand konstateret på grundlag af vedkommendes auras farver, form, tæthed etc.

Austral-amerikansk: En af de syv underracer inden for den store ari-ske rodrace. Den tilhører endnu fremtiden og skulle udgøre den sjette underrace. Vi befinder os for øjeblikket i den femte underrace, den såkaldte teutoniske. Civilisationens tyngdepunkt skulle ifølge benævnelsen flyttes fra Europa til Amerika-Australien, og man ser da allerede nu, hvorledes Amerika mere og mere overtager føringen på næsten alle områder.

Automatisme: Bevægelse eller aktivitet udført uden en persons bevidsthed, f. eks. søvngænger, automatskrift, etc.

Automatskrift: Det fænomen, at et menneskes arm og hånd kan benyttes af oversanselige kræfter til at frembringe skrift og tegninger. Fænomenet forklares således, at mediets æterkraft fortrænges fra hånden, hvorved den åndelige intelligens bliver i stand til at overtage kontrollen og føre blyanten. Fra åndelig side forklares det, at ånderne -når mediet er i den rette tilstand -lægger deres hånd inden i mediets, hvorved kontakten sluttes, og de bliver i stand til at bevæge mediets fysiske hånd. Uhyre mange prøver på astrale findes inden for spiritismen, og af mere eller mindre lødig art. Interessant er den såkaldte spejlskrift, hvor astrale fremkommer spejlvendt og kun kan læses ved hjælp af et spejl. Dette er i sig selv et bevis for rigtigheden af astrale, idet det ville være umuligt for et menneske på normal måde at skrive spejlskrift.

Autoskopi: Hallucinatorisk forekomst af, at en person ser sin egen krop som fra et punkt udenfor sig selv. (Se Ud-af-krop-oplevelse).

Autosomnambulisme: Hensættelse i somnambul tilstand ved egen vilje, en egenskab, som udnyttes af mennesker, der derigennem vil udvikle klarsyn. Det er en spaltningproces, der ofte lettes ved benyttelsen af ydre midler som skinnende genstande, røgelse o.s.v.

Autosuggestion: En suggestiv evne, som virker tilbage på Jeg'et. Dens magt er under visse betingelser så stærk, at den kan give sig fysiske udslag på legemet, f. eks. stigmatisering. Det er i virkeligheden en stærk koncentration, hvorved man sætter mentale kræfter i gang, som kan resultere i de ønskede virkninger. I en mildere form forekommer den ofte hos almindelige mennesker, som derved dirigerer sig selv i bestemte retninger.

Avatar, gudesøn: Et udtryk, som inden for teosofien bruges om et fremskredent åndeligt væsen, der lader sig inkarnere på det fysiske plan for at vejlede menneskene og bringe dem en religion eller lære. De store religionsstiftere betragtes som astrale

A-viden: Et udtryk, som sammen med udtrykkene B-viden og C-viden behandler tænkningen og dens konsekvenser. Ved A-viden forstås Martinus den vågne, dagsbevidste tænkning, ved B-viden forstås tænkningens omsætning til virkelig handling, og endelig betegner C-viden den vanebevidsthed, som opstår ved handlingens gentagelse.

Avichi: En pinefuld tilstand, som mennesket oplever ved afbrydelsen af forbindelsen med sin højere bevidsthed.

Avidya: Det modsatte af Vidya, udtrykker uvidenheden om åndelige forhold, mangel på åndelig erkendelse.

Axinomanti: »øksespådom«, praktiseret i Antikkens tidsalder, hyldet af både Aristofanes og Plinius. En økse blev slået i et rundt stykke træ og bragtes i ligevægt. På grund af et magisk bevægelsesfænomen kunne bevægelserne udnyttes til sandsigteri.

B

Bacon, Francis,: Lord Verulam, (1561-1626). Engelsk statsmand og filosof. Hævdes af teosofien at være mesteren Rakoczy's tidlige inkarnation.

Bacon, Roger (1214-1294): Berømt engelsk filosof og okkultist. Forfægtede en lære, der af hans samtid opfattedes som noget helt nyt og samtidig kættersk, idet han strejfede ind på områder som astrologi og magi. Han beskæftigede sig også med alkymi og forfattede flere forskellige værker, som f. eks. "Opus majus" og "Speculum alchimias".

Bailey, Alice: Se "Tibetaneren".

Bankelyde: Inden for spiritismen er de såkaldte bankelyde et velkendt fænomen og opstår, når særlige betingelser er til stede, særlig nærværelsen af et menneske med mediumistiske evner. Hævdes at være frembragt af åndelige intelligenser, som på denne måde søger at give sig til kende. Der har været foretaget adskillige eksperimenter vedrørende disse lyde, og ofte har man ved hjælp af et metodisk system kunnet spore et system af bankelyde, som røbede intelligente kræfters medvirken og tilstedeværelse.

Baphomet: Et begreb, symbol eller et billede af frimurerisk betydning. Et billede af et menneskehoved som hævdes at have været anvendt af tempelherrerne til brug ved de prøver, som ridderne måtte underkaste sig ved indvielse i ordenen æteriske cirkulation i det fysiske legeme, begyndende med milten, derefter cirkulerende rundt i legemet for til sidst at stråle ud gennem legemets porer, medtagende så vidt muligt alle sygdomskim. Af denne grund kaldes denne a. også for sundhedsauraen.

Auralæsning: Beskrivelse af en persons mentale tilstand, karakter, problemer, helbredstilstand konstateret på grundlag af vedkommendes auras farver, form, tæthed etc.

Austral-amerikansk: En af de syv underracer inden for den store ari-ske rodrace. Den tilhører endnu fremtiden og skulle udgøre den sjette underrace. Vi befinder os for øjeblikket i den femte underrace, den såkaldte teutoniske. Civilisationens tyngdepunkt skulle ifølge benævnelsen flyttes fra Europa til Amerika-Australien, og man ser da allerede nu, hvorledes Amerika mere og mere overtager føringen på næsten alle områder.

Automatisme: Bevægelse eller aktivitet udført uden en persons bevidsthed, f. eks. søvngængeri, automatskrift (se dette) etc.

Automatskrift: Det fænomen, at et menneskes arm og hånd kan benyttes af oversanselige kræfter til at frembringe skrift og tegninger. Fænomenet forklares således, at mediets æterkraft fortrænges fra hånden, hvorved den åndelige intelligens bliver i stand til at overtage kontrollen og føre blyanten. Fra åndelig side forklares det, at ånderne -når mediet er i den rette tilstand -lægger deres hånd inden i mediets, hvorved kontakten sluttes, og de bliver i stand til at bevæge mediets fysiske hånd. Uhyre mange prøver på a. findes inden for spiritismen, og af mere eller mindre lødig art. Interessant er den såkaldte spejlskrift, hvor a. fremkommer spejlvendt og kun kan læses ved hjælp af et spejl. Dette er i sig selv et bevis for rigtigheden af a., idet det ville være umuligt for et menneske på normal måde at skrive spejlskrift.

Autoskopi: Hallucinatorisk forekomst af, at en person ser sin egen krop som fra et punkt udenfor sig selv. (Se Ud-af-krop-oplevelse).

Autosomnambulisme: Hensættelse i somnambul tilstand ved egen vilje, en egenskab, som udnyttes af mennesker, der derigennem vil udvikle klarsyn. Det er en spaltningproces, der ofte lettes ved benyttelsen af ydre midler som skinnende genstande, røgelse o.s.v.

Autosuggestion: En suggestiv evne, som virker tilbage på Jeg'et. Dens magt er under visse betingelser så stærk, at den kan give sig fysiske udslag på legemet, f. eks. stigmatisering. Det er i virkeligheden en stærk koncentration, hvorved man sætter mentale kræfter i gang, som kan resultere i de ønskede virkninger. I en mildere form forekommer den ofte hos almindelige mennesker, som derved dirigerer sig selv i bestemte retninger.

Avatar, gudesøn: Et udtryk, som inden for teosofien bruges om et fremskredent åndeligt væsen, der lader sig inkarnere på det fysiske plan for at vejlede menneskene og bringe dem en religion eller lære. De store religionsstiftere betragtes som a.

A-viden: Et udtryk, som sammen med udtrykkene B-viden og C-viden behandler tænkningen og dens konsekvenser. Ved A-viden forstås Martinus den vågne, dagsbevidste tænkning, *ved B-viden forstås tænkningens omsætning til virkelig handling, og endelig betegner C-viden den vanebevidsthed, som opstår ved handlingens gentagelse.*

Avichi: En pinefuld tilstand, som mennesket oplever ved afbrydelsen af forbindelsen med sin højere bevidsthed.

Avidya: Det modsatte af Vidya, udtrykker uvidenheden om åndelige forhold, mangel på åndelig erkendelse.

Axinomanti: ”øksespådom“, praktiseret i Antikkens tidsalder, hyldet af både Aristofanes og Plinius. En økse blev slået i et rundt stykke træ og bragtes i ligevægt. På grund af et magisk bevægelsesfænomen kunne bevægelserne udnyttes til sandsigteri.

B

Bacon, Francis,: Lord Verulam, (1561-1626). Engelsk statsmand og filosof. Hævdes af teosofien at være mesteren Rakoczy's tidligere inkarnation.

Bacon, Roger (1214-1294): Berømt engelsk filosof og okkultist. Forfægtede en lære, der af hans samtid opfattedes som noget helt nyt og samtidig kættersk, idet han strejfede ind på områder som astrologi og magi. Han beskæftigede sig også med alkymi og forfattede flere forskellige værker, som f. eks. "Opus majus" og "Speculum alchimias".

Bailey, Alice: Se "Tibetaneren".

Bankelyde: Inden for spiritismen er de såkaldte bankelyde et velkendt fænomen og opstår, når særlige betingelser er til stede, særlig nærværelsen af et menneske med mediumistiske evner. Hævdes at være frembragt af åndelige intelligenser, som på denne måde søger at give sig til kende. Der har været foretaget adskillige eksperimenter vedrørende disse lyde, og ofte har man ved hjælp af et metodisk system kunnet spore et system af bankelyde, som røbede intelligente kræfters medvirken og tilstedeværelse.

Baphomet: Et begreb, symbol eller et billede af frimurerisk betydning. Et billede af et menneskehoved som hævdes at have været anvendt af tempelherrerne til brug ved de prøver, som ridderne måtte underkaste sig ved indvielse i ordenens mysterier. Af modstanderne blev dette opfattet som et bevis på tempelherrernes afguderiske tilbøjeligheder.

Barbelo-gnostikere: En middelalderlig munkeorden eller sekt, som særlig kendes for at have dyrket satanisme og den såkaldte "Sorte Messe". Der haves beretninger om deres ritualer, som bestod i besværgelse af de onde magter.

Barbisher: Månepitrier, som ved deres æteriske kraft gav udkast til det fysiske menneskelegeme.

Basilius Valentinus: Tysk benediktiner, der levede i det 15. århundrede og var en berømt alkymist.

Begær-elementaler: De astrale naturånder, som organiserer opbygningen af bl. a. menneskets fysiske legeme. Disse naturånder kaldes kamadevas. B. kan også betegne selve den astrale elementalessens, der er en væsentlig bestanddel af det astrale legeme, og hvis tendens er "nedadgående" i modsætning til menneskets normale opad-stigende evolution. Dette er bl.a. årsagen til, at menneskets astrallegeme, når det er uden kontrol af den menneskelige bevidsthed, automatisk vil søge stedse grovere og grovere vibrationer, noget som mennesket til stadighed må overvinde på sin vej fremad i udviklingen, idet astralt elementalstof af een kvalitet efterhånden bliver udskiftet med stof af finere beskaffenhed. Denne elementalessens tilhører en anden udviklingslinie, hvis normale fremadskriden er for nedadgående til tættere former.

Begærlegeme: Se astrallegeme.

Begærverden: Se astralverden.

Belomanti: Spådomskunst ved hjælp af afskudte pile praktiseredes af oldtidens folkeslag, særlig kaldæerne.

Bermuda-trekanten: Strækning i Stillehavet, hvor skibe og fly er forsvundet sporeløst.

Besant, Annie: (1847-1934). Berømt engelsk teosof og tidligere præsident for det teosofiske samfund. Havde forinden deltaget i det politiske liv for den socialistiske idé og var medlem af det såkaldte Fabianske Selskab. En overgang forkastede hun overhovedet al religion og blev fritænker. Først ved læsningen af en af Madame Blavatskys bøger kom hun til erkendelse af, hvor hendes virkelige plads var, og blev snart en af de ivrigste forkæmpere for teosofien, efter at hun i 1889 indtrådte i det teosofiske samfund. Hendes enestående talegaver og oratoriske evner benyttedes til en kraftig og virkningsfuld propaganda for den teosofiske sag, og efter Madame Blavatskys død blev hun valgt til Samfundets præsident. Hun tog sig meget af opdragelsesarbejdet og virkede ivrigt for Indiens sag, hvad der forskaffede hende såvel brændende tilhængere som skarpe modstandere. Hun har udgivet en mængde oplysende bøger om teosofiske emner og arbejdede i særdeleshed sammen med C. W. Leadbeater. Hendes adoption af Krishnamurti, der ifølge hendes udsagn var forbundet med hende fra tidligere inkarnationer, og som hun mente var udset til at blive talerør for den kommende verdenslære, gav anledning til adskillige stridigheder.

Hun blev dog betragtet som en stor og fremragende personlighed, hvis idealisme blev anerkendt fra alle sider. Hendes faste overbevisning om, at Kristi genkomst var forestående i vor tid,

og hendes foredrag og udtalelser desangående vakte stor opsigt. I de okkult-historiske værker inden for teosofien omtales hun som hørernde til "tjenergruppen" under pseudonymet "Herakles".

Besværgelse: Åndemanen, begreb inden for den sorte magi. Ved hjælp af magiske midler, såsom tegning af den "magiske kredse", afbrænding af røgelse samt fremsigelse af formularer (mantrams) formår magikeren ved sin vilje at hidkalde åndelige væsener fra det astrale plan - væsener, som da er afhængige af magikerens vilje og må udføre hans befalinger. Ofte drejer det sig om såkaldte kunstige elementaler, som skabes af magikeren og udsendes for at udføre hans vilje. Det afhængighedsforhold, som disse væsener står i til magikeren, er dog gensidigt, og magikeren vil derfor pådrage sig en meget vanskelig karma, hvis følger han må lide under, ofte gennem flere inkarnationer. Besværgelse må dog ikke forveksles med anråbelse af åndelige væsener, hvis bistand ønskes til gode formål.

Besættelse: Et begreb, som almindeligt anerkendes inden for okkultismen. I Bibelen antydes flere steder, men den kristne kirke har efterhånden fuldstændig ignoreret denne mulighed. B. betyder, at et diskarneret væsen eller ånd under visse betingelser kan overtage kontrollen over et menneskes fysiske legeme og ligefrem skubbe menneskets personlighed i baggrunden. Betingelserne for b. er, at vedkommende menneske er sensitivt med anlæg for mediumistiske evner, og samtidig, at der kun er en svag vilje og en vis uligevægt til stede. Det hævdes, at mange af de såkaldte sindssyge i virkeligheden ikke er sindssyge i ordets almindelige betydning, men at de er besatte af åndelige væsener. Ifølge denne teori skulle sådanne mennesker kunne hjælpes ad okkult vej, idet man ud-driver det besættende væsen. **Om årsagen til besættelsen siges der, at diskarnerede ånder, der har hjemme på det lavere astralplan, søger tilfredsstillelse ved atter at opleve en fysisk tilværelses vilkår, der betyder, at de - så længe besættelsen varer - undgår det ubehagelige ophold i astralplanets lavere regioner.** Naturligvis drager et sådant forhold en frygtelig karma efter sig for det besættende væsen; men også for det menneske, som besættes, er der tale om en karmisk prøvelse.

En anden form for b. kendes i det inden for spiritismen velkendte fænomen, som kaldes trance. Her er dog tale om en frivillig og kontrolleret form for b., der kun er af midlertidig natur. Da mediet må opgive sin egen personlighed, så længe trancen eller besættelsen varer, er dette ét af de punkter, hvorpå spiritismen angribes fra andre sider inden for okkultismen, idet det hævdes, at enhver form for b. med påfølgende bevidsthedstab er yderst skadeligt for mediets helbred og hele konstitution, såvel fysisk som åndeligt.

Bevægelsesånder: eller virksomhedsånder. En klasse væsener, der tilhører de såkaldte syv skabende åndshierarkier, af hvilke de er tredje orden.

Den første klasse er viljesånderne, under dem kommer visdomsånderne og derefter b.. Disse tre klasser er udtryk for den guddommelige treenighed: vilje, visdom og virksomhed, der også kendes fra teosofien. B. omtales for øvrigt i teosofien med udtrykket Mahat.

Under de forskellige udviklings-perioder (teosofisk: Manvantaras) griber de på forskellige punkter ind i den menneskelige udvikling og bistår ved opbygningen af menneskets legeme idet de under dette arbejde fuldbyrder deres egen udvikling samtidigt. I den esoteriske, kristne lære kaldes viljesånderne "Troner", visdomsånderne "Herskaber" og b. "Magter". Udtrykket b. benyttes af R. Steiner.

Bhagavad-Gita: Et afsnit af det store, hinduistiske epos "Mahabharata". B. betyder "den helliges sang" eller "Herrens Sang" og former sig som en række samtaler mellem Krishna og Arjuna. I løbet af disse samtaler åbenbares en etisk og esoterisk undervisning, der er af største værdi for den discipel, som vil nå frem til løsning af tilværelsens gåder. Krishna optræder i en forklædning som vognstyrer for Arjuna, og samtalerne, som finder sted umiddelbart forinden Arjuna skal drage i krig, giver ham svar på alle de spørgsmål og problemer, som har hensat ham i tvivl og grublen. Er oversat til de fleste europæiske sprog og findes også på dansk.

Bhakta: En b. er et menneske, som dyrker bhakti-yoga (se Bhakti).

Bhakti: Kærlighed eller hengivenhed. Dette begreb finder udtryk i en bestemt form for yoga kaldet bhakti-yoga, hvor disciplen søger at rendyrke kærlighedsfølelsen og gudsyrkelsen gennem hengivenhed i alle livets forhold. Han søger at se Gud i enhver ting og ethvert væsen. *Han forestiller sig Gud som moderen, faderen - som sit barn, sin ven, sin elskede, kort sagt: alle de fra menneskelivet kendte forhold søger han at overføre på sit gudsforhold, idet han derved prøver at trænge frem til kærlighedens inderste væsen.* B.-yoga er den yoga-form, der måske bedst kan forstås af kristne, idet den er i pagt med det inderste i kristendommen, næstekærligheden og kærligheden til alt levende.

Bibelen: Det værk, der danner grundlaget for såvel den jødiske som den kristne religion. Inddeles i den gamle pagt med Genesis og den nye pagt med evangelierne, apostlenes gerninger og åbenbaringen. B. berører Okkultismen direkte derved, at store dele af den er symbolske fortællinger, der udtrykker okkulte sandheder, og som kun kan forstås på basis af en okkult og esoterisk fortolkning. Det hævdes, at der oprindeligt var betydeligt flere end fire evangelier, men at man i indviende kredse i Alexandria udvalgte de kendte fire blandt mange andre og lod Kristendommens lære komme frem på grundlag af disse. Evangelierne skulle ifølge disse beskrive den esoteriske udviklingsvej, som den former sig for hver den, som søger at gå vejen frem mod indvielse i mysterierne. Mange af trækkene fra evangelierne genfindes derfor også inden for andre religionssystemer og mysterier blot iklædt andre ord.

De dramatiske begivenheder i Johannes Åbenbaring bliver i den okkulte terminologi til en vældig indvielsesproces. Det er tilstande i disciplens indre, der beskrives, og skulle altså ikke direkte vise hen til nogen dommedagsbeskrivelse. Den gamle pagt eller "Det Gamle Testamente" hidrører fra overleveringer fra de ældste tider og betegner de delvis forvrængede og forvanskede rester af en mysterieviddom, som går helt tilbage til Atlantis' dage, idet disse overleveringer er flettet sammen med levnedbeskrivelser fra Semitternes historie. Således genfindes f. eks. syndflodssagnene også hos andre folkeslag, endog helt over til de gamle, indianske folk fra det forhistoriske Amerika, og lighedspunkterne synes at pege hen på et fælles mellemlid, som okkultismen antager var det forsvundne kontinent Atlantis.

Det Ny Testamente med de fire evangelier, som danner grundlaget for kristendommens ophøjede morallære, har som sagt også en indre, esoterisk betydning, som betegner den kristne mysterieviddom. Disse mysterier forvaltedes på Jesu tid af Essæerordenen og opbevaredes gennem hele middelalderen af forskellige hellige samfund og ordener, såsom Tempelherrerne og Rosenkreuzerne, og mange af de middelalderlige, kristne sagn, bl. a. om Parcival og den hellige Gral, er i virkeligheden brudstykker af denne hemmelige, kristne mysterielære, som levede i det skjulte, jævnsides med den åbne, kristne religionsforkyndelse for den store masse. Således har Kristendommen i lighed med andre religioner, som f. eks. Buddhismen, en indre kerne eller skole for de mennesker, der søger at blive indviet i mysterierne. Der tales f. eks. om den johannæiske indvielsesvej, der grunder sig på Johannes-evangeliet.

Binah: I Kabbalaen en af de ti Sephirot (se Kabbala).

Bilokation: "Tilstedeværelsen på to steder" d.v.s. dobbeltgænger (s.d.).

Binyrer: Kirtler i det menneskelige legeme, som tilhører den såkaldte indre sekretion, en afdeling på ialt syv forskellige kirtler, der har okkult betydning, og hvis sekreter har betydning for menneskets åndelige vækst.

Biodynamisk dyrkningsmetode:

En metode til dyrkning af planter, som skulle være mere i overensstemmelse med det naturlige end den almindeligt anerkendte dyrkningsmetode, der ved hjælp af alle midler, specielt den kemiske, søger at stimulere væksten kunstigt, og som ved giftmidler søger at udrydde skadelige parasitter. Den b.d. tager afstand fra ethvert brug af kemiske substanser såsom kunstgødning eller sprøjtning med giftige præparater, men hævder, at man - ved at gøre jorden sund - kan opvække en naturlig modstandskraft hos planterne, således at de kunstige midler overflødiggøres. Metoden er anvist af Rudolf Steiner og arbejder i overensstemmelse med okkult praksis, idet man bl. a. er opmærksom på Månens indflydelse på plantelivet. Steiner hævder, at en vedvarende brug af kemiske præparater pirrer eller "ophidser" jordbunden, og at det i det lange løb vil virke forringende

på væksternes kvalitet og næringsværdi, og han peger på, at der ligger en fare i den omstændighed, at man mere og mere går over til brugen af kunstige, uorganiske gødningsmidler, *der i længden vil virke forgiftende*.

Biofeedback: Teknik, der sætter en person i stand til at konstatere ændringer i personens egen fysiologiske proces og derved opnå kontrol af indre processer, normalt uden for bevidst påvirkning.

Bioplasma: I russisk parapsykologi om den hypotekniske modpart til det levende legeme med dets elektroner, fotoner og andre energi-former.

Biorytme: De varierende rytmer i en persons energi, op- eller nedadgående, udvisende den fysiske, psykiske, følelsesmæssige og intellektuelle tilstand.

Blas: Et udtryk for psykisk kraft. Findes hos Helvetius.

Blavatsky, Helena Petrovna (1831-91): født i Jekaterinoslaw i Rusland. Stifter af det Teosofiske Selskab og den teosofiske bevægelse i det hele taget. Var begavet med overordentlige stærke, mediumistiske evner og vakte opsigt ved de fænomener, som bestandig omgav hende. Hun blev tidligt gift med en General Blavatsky, hvem hun skiltes fra efter tre års forløb. Hun begav sig da ud på de rejser, der sluttelig førte hende i forbindelse med de såkaldte mestre eller Mahatmas, på hvis bud hun stiftede den teosofiske bevægelse. Efter at have truffet sin ”mester“ rejste hun til Amerika, hvor hun blev ført sammen med Oberst Olcott, og sammen med ham stiftede hun Teosofisk Samfund i New York 1875. Hovedkvarteret blev imidlertid snart flyttet til Adyar i Indien. Samfundet vandt hurtigt stor udbredelse som følge af Madame Blavatskys energiske indsats og måske navnlig som følge af de mangfoldige fænomener, der efterhånden blev hverdagsagtige begivenheder i den første tid.

Mange blev ivrige tilhængere på grund af de nye ideer, som samfundet forkyndte, og som blev gjort tilgængelige for offentligheden gennem Madame Blavatskys værker, f. eks. ”Isis unveiled“ og ”Den hemmelige Lære“; men samtidig voksede modstanden, og den såkaldte Coulombaffære betød en alvorlig rystelse for den nye bevægelse, idet B. ved denne affære stempledtes som svindler-ske, der frembragte fænomenerne ved hjælp af taskespilleri og bedrag. Særlig de såkaldte Mahatma-breve forårsagede forvirring og skepsis, idet der fremkom uægte breve ved siden af de ægte. Stillet over for disse pinlige begivenheder faldt mange af tilhængerne fra; men ifølge senere undersøgelser har der vistnok været tale om en godt tilrettelagt offensiv mod bevægelsen fra samfundets fjender. B. følte sig berørt af de mange angreb, der rettedes mod hende, men vedblev dog at hævde sin uskyld og betegnede angrebene som gemene bagvaskelser. Hvorom alting er, har hendes stærke personlighed og store indsats bevirket, at den teosofiske lære nu er trængt igennem som et af de førende led i moderne okkultisme. Hun beskrives som en meget temperamentsfuld dame, ofte med skarpe meninger om alt og alle; men samtidig gav hun udtryk for en så mægtig viden, at den understøtter hendes påstand om at være undervist direkte af adepterne. Hun udtalte, at disse adepter eller mestre var samlede i et broderskab, og særlig to af dem, nemlig mesteren Morya og mesteren Koot-Hoomi, var medvirkende ved samfundets oprettelse og havde udvalgt hende til deres redskab. Hun afgik ved døden i året 1891. Leadbeater hævdede, at hun - som den fremskredne ånd hun var - inkarnerede øjeblikkeligt i et andet legeme, som hun overtog fra en anden. Det antydedes at hun skulle have været Paracelsus i en tidligere inkarnation. Omtales i øvrigt i Leadbeaters okkult-historiske værker under pseudonymet ”Vajra“. [Se evt video om samme person.](#)

Blod: I okkult betydning er b. sædet for åndelige kræfters tilknytning til det fysiske legeme. Der tales ligefrem om, at menneskets jeg-bevidsthed er knyttet til legemet gennem b.'s varme, og at der derfor - ved for stor afvigelse fra normal-temperaturen (37 gr.) - indtræder svigtende mental kontrol i form af feberfantasier etc. Også ved alkoholnydelse sættes b. -varmen op, hvorved lignende tilstande indtræder. I astrologisk forstand beherskes b.'s celler, de røde blodlegemer, af planeten Mars, og betændelsessygdomme, som netop opstår ved b.'s kamp mod indtrængende elementer, opstår som følge af Mars' virkning i et horoskop. - B. har alle dage spillet en stor rolle inden for den okkulte magi, både i symbolsk betydning og i form af den såkaldte blodmagi (s.d.).

Blodmagi: En del af magiske udøvelse, som hyppigt er blevet taget i den sorte magis tjeneste, idet man altid har været klar over, at mægtige kræfter var bundet til blodet. Fra gammel tid kendes de såkaldte blodofre, hvor det udgydte blod på alteret skulle formilde gud-dommen.

Dette foregik i bevidstheden om, at de i blodet indeholdte kræfter øvede stor tiltrækningskraft på visse astrale væsener, som ved dette middel kunne tvinges til at adlyde magikerens eller præstens vilje.

Den sorte b. hører til et af de uhyggeligste kapitler i magiens historie og dyrkedes ofte i forbindelse med satanisme.

Efter omhyggelig iagttagelse af alle magiske forholdsregler og beskyttelsesforanstaltninger, såsom opridsning af den magiske kreds, afbrænding af røgelse og påkaldelser og besværgelser på særlige, i astrologisk forstand udvalgte tidspunkter, slagtedes offeret, og det udgydte blods overordentlig stærke, æteriske kraft gaves til pris for de hidkaldte, dæmoniske væsener, der optog denne æterkraft som en slags næring, og ved hjælp af hvilken de manifesteredes, ofte synligt.

Ved sådanne foreteelser forsvandt blodet ofte fuldstændigt fra det fysiske plan, og de dæmonlige sættes i forbindelse med korsets mysterium. En anden b., nelliken, skulle stå i forbindelse med planeten Merkur, intelligensens planet, og det hævdes, at nellikens duft skulle være stimulerende for mentalt arbejde af samme årsag.

(mer om de esoteriske, dypere sammenhænger med blodet i [denne boken](#) (+ [eng.utg.](#)) og [her](#) innledning til samme.)

Bly: Betegner det råmateriale, som alkymisten bruger ved forvandlingsprocessen inden for guldmagenet. Alle metallerne hævdes at stå i forbindelse med de astrologiske planeter, og b. er her udtryk for Saturn, idet dette metals egenskaber samtidigt er planetens astrologiske egenskaber. Saturns virkning i et horoskop er udtrykt ved langsomhed, træghed, tyngde og dens negative virkninger, som gør, at Astrologien betragter den som den store ”ulykkesplanet“, stemmer overens med metallet b.'s giftige forbindelser. Da svovl indgår som en anden vigtig bestanddel i Alkymien og i den okkulte terminologi bl.a. udtrykker luciferiske kræfter, må det også omtales, at b. f.eks. ikke angribes af svovlsyre, og at metallet endvidere er meget modstandsdygtigt over for radioaktive udstrålinger. Det er interessant at se, at b. i grundstoffernes rækkefølge står på grænsen mellem de såkaldte stabile og de ustabile (radioaktive) grund-stoffer, idet alle grundstoffer med atomvægt større end b. er radioaktive, og at de ved selve deres radioaktivitet lidt efter lidt omdannes til b.

Det er sikkert ikke helt tilfældigt, at alkymisterne fandt frem til b. som udgangspunkt for deres processer, og de to grundstoffer, som findes før b. i grundstofrækken, er netop kviksølv og guld. I alkymisternes proces (transmutationen) er kvik-sølvet (Mercurius) netop gennemgangsleddet til guldet.

Bodhi: Kundskab og indre oplysning.

Bodhidharma: Vidsommens religion.

Bodhisattwa: ”Den, hvis væsen (sattwa) er blevet intelligens (bodhi)“. Betegner embedet for den såkaldte verdenslærer, der i indvielse og udvikling er nået så højt, at det næste skridt fører til buddhaskabet. Da Herren Gautama blev Buddha, efterfulgtes han i sit embede som b. af Herren Maitreya, som nu i sin egenskab af verdenslærer forestår verdens forskellige religionssystemer og indvielsesveje. Herren Maitreya er den, der fremtrådte for verden som Kristus, idet han brugte disciplen Jesus som talerør og derved ledede verdens religiøse liv ind i et nyt spor, og det siges, at han atter, når tiden er til det, vil give en ny lære for menneskeheden gennem det redskab, som han har udvalgt til formålet. Den nuværende b. siges at leve i Tibet som medlem af eller overhovede for det store, hvide broderskab, hvis opgave det er at overvåge menneskehedens udvikling. Inden for teosofien skelner man altså mellem Jesus og Kristus, idet Jesus først i en senere inkarnation (som Apollonius af Tyana) opnåede adepts-kabet; *men hans legeme brugtes i Palæstina af Herren Maitreya som Kristus*, og det er stadig Herren Maitreya, som er Kristendommens sande overhoved.

Bodhitræet: Benævnes også ”kundskabens træ“. Under dette træ mediterede Buddha i 49 dage, indtil han nåede den endelige oplysning, som førte til buddhaskab. Aflæggere af dette træ skal have spredt sig over en stor del af Asien og findes derfor i ethvert berømt tempel.

Borddans: Et fænomen inden for spiritismen, hvorved det konstateres, at oversanselige kræfter er medvirkende og søger at udtrykke sig. Der anvendes hyppigst et trebenet bord, hvorom deltagerne samles. Alle lægger fingerspidserne på bordpladen, og den magnetiske strøm, der uden tvivl sluttet, kan anvendes af åndelige intelligenser, som derigennem formår at løfte bordet. Ved bankelyde i bordbenet kan der frembringes en intelligent korrespondance; men metoden er besværlig og lidet hensigtsmæssig, idet der ad anden vej kan opnås bedre resultater. B. har været genstand for megen kritik og megen latterliggørelse; men der er alt for mange vidnesbyrd om fænomenet 'til, at det fuldstændig kan ignoreres.

Botanomanti: Spådom ved hjælp af blomster.

Brahma: Universets skabende magt, Logos, guddommen, som træder frem i manifestation ved hver evolutionskædes begyndelse og atter forsvinder, når perioden er slut.

Brahma's dage og nætter: Den hinduistiske opfattelse af tidsregningen vedrørende verdensudviklingens forløb udtrykkes i en række bestemte afsnit, kaldet b. Een af b. 's dage omfatter 4.320.000.000 jordiske år. B.'s døgn, altså een dag og een nat, kaldes en Kalpa og består af 2000 såkaldte Mahayugaer på ialt 8.640.000.000 år. En Mahayuga inddeles i fire Yuga'er eller tidsaldre, nemlig Krita-yuga på 1.728.000 år - Tetra-yuga på 1.296.000 år - ~rapara~yuga på 864.000 år og endelig Kali-yuga på 432.000 år. Disse tidsaldre danner tilsammen en Mahayuga eller en såkaldt Manvantara. Den nuværende menneskehed befinder sig i øjeblikket i Kali-yuga'en, som begyndte 3000 år f.Kr. -B.'s år omfatter 360 af B.'s døgn og er på ialt 3.110.400 millioner år. Endelig haves Brahmas liv på ialt 100 af hans år og omfatter ialt 311.040.000.000.000 år. - Een af b.'s dage er en periode, hvor Brahma er »vågen«, og hvori hans udånding finder sted. Her skaber han og opretholder det skabte. I b. 's nat, Pralayatilstanden, foregår indåndingen, og den er af samme længde som »dagen«.

Brahma-vidya: Guddommelig visdom.

Broderskab: Inden for okkultismen har der altid været forskellige b. eller samfund og loger, som alle arbejder på at føre menneskene ind til den esoteriske visdom og foretage de dertil hørende indvielser. Der tales om såkaldte mysterieskoler, hvoraf Rosenkreuzordenen er een. Inden for teosofien omtales Det Store Hvide Broderskab eller Mestrenes Broderskab. Dette kaldes ofte den hvide Loge og findes i Tibet. Endvidere findes f. eks. Yucatan-broderskabet, som er en gammel, atlantisk orden, der endnu arbejder efter samme retningslinier på det amerikanske kontinent, som b. i Tibet.

Broncealderen: d.v.s. TraparaYuga. Se under Brahmas dage og netter.

Brødre, ældre: Medlemmerne af den oprindelige Rosenkreuzerorden. Er de samme som de teosofiske Mestre af Den Hvide Loge (se Broderskab).

Buddha: »Den oplyste«. Navnet på et embede på den højere indvielsesvej. Der har været flere b. i udviklingens løb, idet der findes en for hver rodrace. Når undtages den sidste b., Gautama Siddharta, har alle tidligere b. været væsener fra andre evolutionssystemer, som har gæstet vor Jord for at lede dens udvikling. Den sidste b. ved navn Gautama var den første, som kom fra vor egen menneskeheds rækker. Se Buddha, Gautama.

Buddha, Gautama Siddharta:

Fødtes år 621 f. Kr. af slægten Shakya og opnåede sit buddhaskab år 592 f. Kr. - Navnet Gautama betyder »på jorden (gau) den glørrigste (tama)«. Han kaldes også for Shakyamuni, der betyder »den barmhjertige og vise af Shakya-slægten«. Den religion, han indstiftede, kaldes buddhismen og er den mest udbredte af alle religioner endnu i dag. Buddhismens indhold beror på de fire sandheder: 1) Alt liv er lidelse. 2) Begæret er kilden til al lidelse. 3) Alene begærets udryddelse befrier fra lidelsen. 4) Vejen dertil er: Rigtig tro, rigtig stræben, rigtig tale, liv og handling og rigtig tænkning. Det højeste og sidste mål er Nirvana (s.d.). Blandt de buddhistiske »evangelier« kan nævnes: 1) Tripitakas, som indeholder »læren«, reglerne og lovene for asketerne, samt filosofiske afhandlinger. - 2) Dhammapada, »Dydens vej«, der udtrykker den buddhistiske morallære, og endelig 3) Lalita Vistara, som er en biografi om Buddha.

Det fortælles, at menneskehedens åndelige ledere for mange tids-aldre siden havde arbejdet menneskeheden så langt frem, at buddhaembedet burde kunne overdrages til en fra vor menneskeheds egne rækker, men at der ikke fandtes nogen, der havde nået en så høj grad af indvielse og åndelig udvikling. To mennesker var der, som kom dette mål nærmest, to brødre, af hvilke den ene i sin store kærlighed til sine medmennesker påtog sig det kolossale arbejde i løbet af en række inkarnationer at opfylde de fordringer, der stilledes for at udfylde dette embede. I sit store arbejde på sig selv - for menneskehedens skyld - understøttedes han af sin medbroder og nåede omsider i sin sidste inkarnation den endelige oplysning og buddhaskabet under navnet Gautama Siddharta. Hans medbroder bar navnet Maitreya og har embedet som den nuværende Boddhisattwa, og han vil til sin tid følge efter som buddha. Det siges at Gautama Buddhas selvudvikling var en præstation så kolossal, at ingen af de foregående buddhaer havde troet det muligt, at han kunne gennemføre det, og han betegnes derfor med rette »førstegrøden af vor jordiske menneskehed«.

Han forlod det jordiske liv år 543f.Kr. (andre kilder oplyser 477 f. Kr.) og var dermed løst fra jordisk inkarnation for bestandig, men venter - som teosofien udtrykker det - på tærskelen til Nirvana, indtil hele menneskeheden har nået målet.

Buddhi: Det næsthøjeste princip i menneskeudviklingen. Man taler om det buddhiske plan og menneskets buddhiske legeme; men dette er i virkeligheden en uadskillelig del af den treenige og uforgængelige del af mennesket, nemlig Atma-Buddhi-Manas (s. Atma). B. kaldes i Rosenkreuzlæren for »livsåndens plan«, og inden for Martinus' åndsvidenskab er b. analogt med en af grundenergiene i X-3 (se Grundenergi).

Buddhisme: Den af Gautama Buddha stiftede religion, som særligt fik udbredelse over hele Asien, og som i sin etiske livsanskuelse har meget tilfælles med den kristne morallære (s. Buddha).

Bulwer, Lord Lytton: Engelsk romanforfatter og rosenkreuzer, f. 25. maj 1803, d. 18. jan. 1873. Har skrevet en anelig række romaner om forskellige emner; men hans betydning for okkultismen ligger særlig i hans værk »Zanoni«, der behandler rosenkreuzeriske emner (Zanoni er navnet på en af de rosenkreuzeriske adepter) - og »A Strange Story« (en mærkelig historie), der behandler et interessant, men dystert emne: Sortmagikeren, der til sidst går sin egen undergang i møde. Begge disse bøger er oversat til dansk, sidstnævnte under titlen »En sælsom historie«. Endvidere er der grund til også at nævne hans bog [»The Coming Race«](#) (den kommende race), der er en fremtidsroman.

Bohme, Jacob: Tysk teosof og mystiker, f. 1575, d. 1624. Han var ulærd og ernærede sig som skomager, men havde visioner, hvorunder han i en henrykkelsestilstand nåede til en mystisk erkendelse om det indre liv. Han nedskrev sine tanker, og de blev udgivet under titlen »Morgenrøde i opgang«, hvori hans system er i overensstemmelse med okkulte og alkymistiske anskuelser. Hans lære vakte stor modstand i kirkelige kredse, særlig på grund af hans teogoni (gudserkendelse), hvis gudsopfattelse var i modstrid med den almindeligt gældende, idet han betragtede Gud som et væsen under evig udvikling, ved hvis udvikling alt var blevet til. Han indså samtidig nødvendigheden af kontraprincippet eller det, som i den moderne Rosenkreuzlære kaldes for »Modsætningernes par«. Hans religiøse filosofi vandt dog senere anseelse på grund af sin dybtgående natur, og han anerkendes som hørende til de store, religiøse tænkere.

C

Cabbala: Se Kabbala.

Caduceen: (Heroldstav). En sindbilledlig figur, bestående af en stav, hvorom to slanger slynger sig, en hvid og en sort. Staven er ofte forsynet med en piniekogle foroven. Indgår som et betydningsfuldt symbol i den okkulte, esoteriske lære, ifølge hvilken staven betegner menneskets ryggrad. Den sidestilles derved med andre symbolske stave, som f. eks. Arons stav og - inden for den kristne kirke - bispestaven eller hyrdestaven med den karakteristiske slyngning foroven, hvorved

denne bliver symbol på ryggraden, som foroven ender med hovedet eller hjernen. På den antikke stav var der foroven en piniekogle som symbol på pinealkirtlen, en vigtig kirtel i menneskets hjerne, som i den okkulte lære tillægges stor betydning med hensyn til menneskets oversanselige evner. At slangen indgår som symbol, hentyder bl. a. til den såkaldte Kundalini-ild, der ofte symboliseres som en slange, der hviler sammenrullet ved foden af ryggraden, men som ved en særlig udvikling rejser sig og arbejder sig op gennem den midterste rygradskanal, sushumna, og beliver de forskellige centre ved sin slangeild. Opvækkelsen af Kundalinis slange-ild er en meget vanskelig og kritisk udvikling, som - hvis den ikke foregår under kompetent vejledning uvægerligt fører til omfattende, mentale ødelæggelser og forstyrrelser. Dette er symboliseret ved staven, hvorom den enkelte slange slynger sig; men symbolet med de to slanger hentyder derimod til den hvide og sorte magi, hvis udøvelse også står i forbindelse med de centre, der findes i den menneskelige ryggrad. C. kaldes ofte Merkurstaven og har da foroven den vingede Merkurhjelme, idet den for det første hentyder til Merkur, som er den planetariske hersker over det mentale princip, og for det andet til det forhold, at Merkur kaldes "Gudernes Sendebud", hvilket har en mystisk betydning. Eksoterisk kendes c. almindeligvis som et symbol på handelens udøvelse.

Cagliostro, Alessandro: Virkelige navn Joseph Balsamo (f. 1743 - d. 1795), en eventyrer og okkult magiker, som ved sine magiske kunster vakte adskillig opsigt. Han var født i Palermo af fattige forældre og blev under sin opvækst bl. a. sat i et præsteseminarium. Som voksen berejste han Orienten samt Ægypten og Grækenland og kom ind på studiet af okkulte hemmeligheder. Det synes, som om han i begyndelsen gennemgik en alvorlig udvikling ad okkulte baner, og det hævdes, at han en overgang var elev af adepten Grev de Saint Germain, kendt inden for okkultismen som fyrst Racoszy, men at han ikke opfyldte de betingelser, som måtte stilles en discipel i den okkulte indvielseslære. Det indblik og de eventuelle okkulte evner, som han imidlertid havde erhvervet sig, benyttede han nu til at glimre med og optrådte overalt som den store magiker og guldmager, hvem alle hemmeligheder var åbenbarede. Han udførte mange steder helbredelseskure, formodentlig ved hjælp af sine magnetiske evner. Han stiftede et nyt ægyptisk frimureri og henvendte sig til forskellige loger desangående. Samtidig udnævnte han sig selv til "Storkophta" og foreskrev et bestemt ritual inden for dette frimureri. Han skabte sig mange fjender og modstandere og blev på et givet tidspunkt indblandet i den såkaldte "Halsbåndsaffære", hvilket resulterede i, at han først blev indsat i Bastillen og derefter udvist af Frankrig. Senere, da han ville støtte en frimurerloge i Italien, blev han fængslet af inkquisitionen og dømt til internering på slottet 5. Leone ved Urbino, og her døde han. - C. står som typen på den okkulte praktiker, som vel har opnået et indblik i de forskellige af okkultismens og magiens grene og måske tillige visse evner, men hvis moral ikke har stået mål med den øvrige udvikling, og som derfor falder på afgørende punkter.

Cancer: Den latinske betegnelse for dyrekredstegnet Krebsen.

Capricornus: Den latinske betegnelse for dyrekredstegnet Stenbukken.

Causal: Se Kausal.

Cayce, Edgar (1877-1945): Amerikansk mediumistisk begavet. E. C. kunne i trance diagnosticere og anviser hjælp for al slags sygdom og i denne trance også forudsige begivenheder.

Cazimi: Udtryk, der benyttes, når en planet står i solens centrum, d.v.s. inden for 15 minutters afstand fra centret.

Chakra: Organer i menneskets legeme, af hvilke der findes syv, hvis navne er som følger:

Rodchakra, ved foden af rygsøjlen, Milt~chakra, Navle- eller umbilical~chakra ved solarplexus, Hjerte- eller cardiac-chakra, Strube- eller laryngeal~chakra~ Pande-chakra, Isse- eller coronal-chakra. Sanskritnavnene, som benyttes særligt inden for yogalæren, er henholdsvis: Muladhara, Svadhishtana, Manipura, Anahata, Vishudda, Aj na, Sahasrara padma. Disse organer eller centre danner i virkeligheden forbindelsesleddet mellem æter- og astrallegemet og omtales derfor ofte som astrale centre. Deres form er som en klokkeblomst med en tragtformet fordybning i midten, hvorfra den vitaliserende kraft vælder op og disse organer findes på overfladen af det æteriske legeme, idet de hver især ved en stilk eller streng er forbundet med rygsøjlen eller rettere med den æteriske kanal, der inden for yogalæren kendes under navnet Sushumnakanalen. Det er ved den nederste ende af Sushumna, at rodchakraet er beliggende, og i dette chakra findes ophobet den

så kaldte Kundalini-kraft, som under en bestemt træning kan frigøres fra dette -centrum og bevæge sig opad gennem Sushumna, idet kraften under-vejs beliver de forskellige chakras og bringer dem til fuld aktivitet. Når disse chakras er i fuld virksomhed, betyder det, at mennesket er i stand til at etablere en bevidst og kontrolleret forbindelse mellem det æteriske4ysiske legeme og atrallegemet, hvilket igen har til følge, at fænomenSom clairvoyance, dairaudience, frigørelse etc. bliver underlagt fuld blomstring, ses det som en strålende glorie, vibrerende med næsten ufattelig hastighed. Den overvejende farvetone er violet i det ydre og strålende gylden i den indre afdeling. Når dette chakra endnu ikke er udviklet, er det nærmest som en fordybning i æterlegemets overflade; men når det kommer til fuld udfoldelse, hvælver det sig udad og omgiver hovedet som en kuppel, strålende med meget stor glans. Dette har utvivlsomt givet anledning til den tradition, at man på malerier af hellige mennesker omgiver deres hovede med en glorie. I indiske bøger kaldes disse centre for b-tusblomster, og deres udstrålinger kaldes blade. Der tales således f. eks. om den tolvbladede lotusblomst og - for isse-chakraets ved-kommende - om den "tusindbladede" lotusblomst.

Den vitale kraft bag ved disse chakras er Kundalini, som den benævnes med et østerlandsk udtryk. Som led i enhver åndelig udvikling kommer før eller senere frigørelsen af denne kraft fra rod-chakraet. En mindre del af den er allerede i aktivitet hos almindelige mennesker og er årsagen til forskellige af vore åndelige funktioner. Kundalini-kraftens fulde opvækkelse forsyner mennesket med en så overvældende kraft i åndelig forstand, at hvis et sådant menneske ikke er moralsk modent og tilstrækkeligt lutret, hvad karakteren angår, vil det næppe for-må at styre denne kraft, som derfor let vil kunne anrette store ødelæggelser i den menneskelige konstitution. Derfor advares der altid på det kraftigste imod, at man selv forsøger - gennem forskellig slags træning - at opvække denne kraft og dermed chakraerne til fuld aktivitet. Det bør ske under en kompetent lærers vejledning og stadige op-syn, idet en sådan lærer skal kunne iagttage disse chakras og gribe ind, såfremt noget unormalt skulle vise sig (se i øvrigt under Kundalini).

Chandal: Benævnelse på væsener, som i menneskehedens Atlantisperiode fremkom som resultat af menneskers omgang med dyr. I den atlantiske dekadence-periode i tiden henimod undergangen udartede den herskende tendens til sort magi, og det deraf følgende moralske forfald udartede også på andre områder. Ved krydsningen mellem mennesker og dyrelignende skabninger fremkom væsener, som kaldtes Udumus, og en krydsning mellem disse og mennesker resulterede i fremkomsten af c. - Det fortælles, at disse udumus og c. handledes som slaver og som lystobjekter, da de var meget sanselige. De mennesker, som forblev rene, udvandrede fra det dømte kontinent; men efterkommere af c. spredte sig også og gav - rent udviklingsmæssigt - anledning til store problemer. Inden for visse esoteriske retninger tales der om chandal-blodet, som endnu i vor tid til en vis grad gør sig gældende inden for bestemte racer. Der tales her om menneskehedens Ur-blodskyld, hvis karmiske eftervirkninger har sat sine spor i den senere menneskehedens udvikling. En hentydning til dette forhold indeholdes i en gammel atlantisk bøn, hvoraf en linie lyder: "Bevar os, O Herre, for dyremennesker og Tachandalas".

Chela: Benævnelse for en discipel, der er antaget af en af mestrene. Betyder "barn".

Cherubim: Se Kerub.

Chesed: Den fjerde af de to Sephiroth (s.d.).

Chirognomi: Håndspådom. Hentyder til muligheden af at læse en del om et menneskes karakter og skæbne ved hjælp af håndens linier, idet disse hævdes at give udtryk for menneskets udfoldelse i denne verden. Der tales således om forskellige vigtige linier, såsom livslinien, hovedlinien og hjertelinien. Endvidere om det såkaldte Venusbjerg etc. Står på en vis måde i forbindelse med en astrologisk opfattelse, idet flere af planeterne henføres til forskellige fingre o.s.v. C. er et af de punkter, hvor man nødes til at erkende, at naturen selv i de mindste ting giver udtryk for en kosmisk plan, og der haves mangfoldige vidnesbyrd om, at c.'s kunst hviler på en realitet.

Chohan: Indgår i teosofien som en betegnelse for højerestående adept, som forestår et eller andet embede i det okkulte hierarki. En udvidelse af ordet haves i benævnelsen Mahachohan, navnet på den skikkelse, som forestår vor races udvikling på mange punkter, og Mahachohanen må opfattes som et overhovede for de såkaldte Mestre, der arbejder efter hans direktiver. Dog kan også

mestrene benævnes c., når man tænker på dem som stående i spidsen for hver sin udviklingslinie, hvoraf der skelnes mellem syv.

Chokmah: En af de ti Sephiroth (s.d.).

Cirkel: Ved en c. forstår man inden for spiritismen en kreds af mennesker, som slutter sammen om et medium, og som ved fælles psykisk kraft skaber mulighed for, at åndelige væsener fra det hinsides kan manifestere sig gennem mediet. En c. har oftest et religiøst formål, hvorved mediet virker som præst eller præstinde, og de ånder, som taler igennem mediet, prædiker ofte over et eller andet religiøst emne.

Cirkel: Et af de ældste symboler, der findes. Den tegnede kreds udtrykker fuldkommenheden og det evige og samtidig det i sig selv tilbagevendende. De tre symboler, c., halvcirklen og korset, indgår som forskellige begreber, der finder udtryk i den astrologiske terminologi, hvor c. udtrykker ånden, halvcirklen sjælen og korset legemet. C. med et punkt i midten er det astrologiske symbol for Solen.

Clairaudience: Evnen til at opfatte oversanselige indtryk, der fornemmes som ord og lyde. Er en evne, der normalt udvikles samtidigt med clairvoyance (s.d.).

Clairvoyance: Evnen til at se objekter, som tilhører andre af naturens tilværelsesplaner end det fysiske. Man skelner mellem æterisk c., astral c. og mental c. samt endnu højere former for skuen. Ved astral c. er man i stand til at se de såkaldte afdøde samt væsener, som permanent er indvånere på de oversanselige planer. Endvidere vil man med den clairvoyante evne være i stand til at se menneskers aura (s.d.) og forskellige af de åndelige organer, som findes i mennesket. - Den æteriske c. hævdes blot at være en finere udvikling af det fysiske syn og viser sig ved, at man kan se gennem fysiske ting, som om de var gennemsigtige. Endvidere kan det æteriske syn iagttage væsener på det æteriske plan, fornemmelig naturånder og astrale skikkelser, der har manifesteret sig stofligt. De højere former for c. inddeles i c. i tid og c. i rum, idet man med en sådan højere synsevne er i stand til at se både frem og tilbage i tiden, hvilket giver årsag til den profetiske evne og evnen til spådom. Ved c. i tid vil man have evne til at iagttage begivenheder, som har fundet sted langt tilbage i tiden. Ved c. i rum kan objekter iagttages, selv om de er fjerntliggende, idet observatøren kan danne en slags kanal, langs hvilken synet virker. Endvidere kan forskellige områder af de åndelige tilværelsesplaner iagttages. C. er en evne, som ligger latent hos alle mennesker og kan optrænes ved udvikling af de såkaldte chakras (s.d.), hvilket dog er en yderst vanskelig og risikabel opgave. Visse mennesker har c. som en medfødt evne, og der er her tale om en ukontrolleret form for c., som ofte viser sig spontant, og hvor den clairvoyante ikke altid kan afstemme sin synsevne efter for godt befindende. Der er da hyppigt tale om astral c. - Inden for Rosenkreuzlæren skelnes mellem en slags subjektiv c. og en objektiv c. - Den subjektive c. er den medfødte, som mange spiritistiske medier er i besiddelse af, og den objektive c. fremkommer som følge af bevidst træning under kompetent vejledning. Det hævdes, at ved den subjektive c. har visse hvirvler eller organer i astrallegemet en drejning modsat den, som finder sted ved objektiv c.

Alle mennesker har haft den subjektive c. på et tidligere udviklingsstadium og vil - efter den nuværende neutrale periode, erhverve sig den objektive c., hvorved disse astrale hvirvlers rotation vil få en modsat retning. Det nuværende menneske, som ikke ejer nogen oversanselig synsevne, udviser et astrallegeme, hvor organernes hvirvlende udseende er tilfældigt højre- og venstredrejet, hvorved den neutrale tilstand opstår.

Coagula: Et udtryk inden for alkymien, som hentyder til et bestemt stadium i forvandlingens proces. Der skelnes mellem de to begreber:

Solve (opløsning) og C. (størkning). Se alkymi.

Confucius: Latiniseret navn for den kinesiske vismand og filosof Konfutse (s.d.).

Cosmos: Se Kosmos.

Crithomanti: Se aleuromanti (s.d.).

Croiset, Gerad: Hollandsk clairvoyant medie, kendt for sit samarbejde med politiet ved opklaring af forbrydelser, fund af forsvundne personer o.l. Han arbejdede ofte ved hjælp af psykometri (se d.).

Crowley, Aleister: (1875-1947)

Engelsk-amerikansk okkultist.

CruX Ansata: Latinsk betegnelse for det ægyptiske hankekors, kaldet Tau-symbolet eller på ægyptisk Ankh. Det fremstilles som cirklen ovenover korset, idet cirklen er symbolet på uendeligheden over materien. C. er en attribut til alle ægyptiske gudeskikkelser, som ved dette symbol tilkendegiver deres guddommelighed.

Cyklus: Betegner inden for åndskundskaben forskellige tidsafsnit, hvori udviklingen skal nå et foreløbigt mål. Ordet betyder egentlig kreds og udtrykker derved, at udviklingen sker kredsformigt, idet den på en måde vender tilbage til sit udgangspunkt, men på et højere niveau, altså nærmest spiralformet.

Cyprianus: Navnet på en magisk bog, der stammer fra oldtiden, og som indeholder anvisninger på trylleformularer o.l., hvorved oversanselige magter kunne fremmanes. De moderne udgaver er som regel beregnet til udtydning af drømme. Hævdes at stamme fra en hedensk troldmand C., som gik over til kristendommen og blev biskop og martyr allerede i oldtiden.

D

Daimon: Se Dæmon.

Daitya: Navnet på en landsdel i det gamle kontinent Atlantis. Efter den anden store katastrofe, som hjemsøgte dette kontinent, deltes landet i to øer, Ruta og Daitya, hvoraf Ruta var den nordligste og største og sædet for en mægtig civilisation, som undervang alle andre folk. Ved katastrofen for 80.000 år siden forsvandt øen Daitya næsten helt, og af Ruta blev kun en mindre del tilbage, kaldet Poseidonis, som bestod indtil ca. år. 10.000 f. Kr.

Daivipraktiti: Urlyset, Logos'

lys.

Daktylomanti: Spådom ved hjælp af ringe, som var indviet til visse kræfter. Således hævdes det, at Apollonius af Tyana havde syv ringe, som var indviet til de syv planeter, og som benyttedes på de af planeterne bestemte ugedage.

Daphilomanti: Spådomskunst ved afbrænding af laurbærgrene.

Dee, John: Doctor theologiae,

middelalderlig alkymist og magiker. Optrådte sammen med Edv. Kelly og rejste med denne til Tyskland, hvor de eksperimenterede med guldmageriet, som Kelly havde fået ingredienserne til, og vakte på deres tid en del opsigt.

Déjà vu (fr. allerede set): Det fænomen, at en hændelse synes at være oplevet tidligere. Man går på gaden i en fremmed by hvor adskilligt synes kendt. Moderne forskere mener, at der kan være tale om en art tidsforskydning, således at hændelsen registreres i underbevidstheden sekunder før den opfattes bevidst.

De-materialisation: Ophævelse af fysisk eksistens, hvorved genstande bevæges gennem fysiske spæringer.

Demiurgos: Anvendes i betydning af universets bygmester, verdensarkitekten, Logos.

Dervish: Ordet er persisk og betegner en munk inden for en orden, grundlagt i det ottende århundrede før Kristus. Ordenen har særprægede ceremonier, man kender "de dansende D." og "de hylende D."

Deuteroskopi: Det andet syn, fænomen, kendt fra keltisk folklore. Er på ensomme steder udviklet "overnaturlig" sand.

Deva: "De skinnende". Væsener, der tilhører en evolution, som er parallelt løbende med den menneskelige, men som normalt ikke berører den. D. inkarnerer normalt ikke på det fysiske plan, men har deres virkeområde på de æteriske, astrale og mentale planer. Ligesom menneskehedens tidligere trin findes i dyre- og planteriget, således er et tidligere eller lavere trin i d.-udviklingen de såkaldte naturånder, og her på det fysiske plan hævdes det, at insekt- og fugleliv er endnu lavere stadier i denne evolution. Normalt er der altså tale om to forskellige og uafhængige evolutionssystemer, menneskeevolutionen og deva-evolutionen, og disse to evolutioner vil først smelte sammen, når det foreløbige slutmål for menneskeheden nas.

Devachan: Den tilstand, mennesket befinder sig i, når de lavere legemer: mental-, astral-, æterlegemet og det fysiske legeme er afkastet. I d. lever altså den menneskelige monade i sine vehikler: AtmaBuddhi-Manas, og for de fleste menneskers vedkommende gælder det, at denne tilstand er ubevidst. Jo rigere erfaringer et menneske har gjort i den fysiske inkarnation, jo længere bliver opholdet i d., før mennesket igen, ved evolutionens pres, søger ned mod ny inkarnation. Efter det fysiske legemes død opholder mennesket sig dog adskillige år i mellemverdenerne, d.v.s. astralverdenen og de fire lavere underplaner af mentalverdenen, og indgår da til sidst i en halvt ubevidst salighedstilstand i d. I Rosenkreuzlæren svarer dette til den tredje himmel.

Mellem hver inkarnation indtræder altså et ophold i d.; men der gives dog visse undtagelser, hvor mennesket kun stiger til astralplanet og derfra igen søger nedad mod inkarnation. For et højt udviklet menneske vil opholdet i devachan blive af ret lang varighed, somme tider af mange hundrede år. D. er den ubesmittede tilstand, idet intet, der er besmittet af personlighedens forskellige udyder kan medtages på dette plan, men er afsondret på de lavereliggende planer, som betegner mellemtilstanden mellem den fysiske inkarnations afslutning og d. Denne mellemtilstand kaldes "kama loka".

Dharana: Et af trinene i yoga-udviklingen. Betegner det trin, som følger efter forberedelsens trin, som er Pratyahara.

Dharma: Udtryk for et menneskes pligt med hensyn til evolutionen. Et menneskes d. er at gøre det, som fremmer udviklingen mest mulig i det øjeblikkelige evolutionstrin.

Dimension: Den fysiske verden består af 3 dimensioner, nemlig længde, bredde og højde, og det jordiske menneske kan ikke tænke sig stoffet bestående i andre end disse tre dimensioner. Okkultismen hævder, at i de oversanselige verdener findes flere dimensioner, og den fysiske videnskab er ad matematisk vej kommet til det resultat, at en såkaldt "fjerde dimension" ikke er utænklig. Når man tænker på stof i dets tre udstrækninger i rummet: længde, bredde og højde, falder det i høj grad vanskeligt at forestille sig endnu en udstrækning, uafhængig af de tre kendte. Anerkendes en rumlig udstrækning som den "fjerde

en forklaring på dimensionsbegrebet, kan man gå nedad og forestille sig den en-dimensionelle verden, som manifesteres af den rette linie, længden. Det to-dimensionelle rum er planet, hvor f. eks. en cirkel er en absolut lukket figur, hvis periferi ikke kan passeres. En cirkel er imidlertid åben mod den tredje dimension, idet man fra "højden" (3. dimension) kan trænge ind i cirkelns indre. En 3-dimensionel "cirkel" er kuglen, som er absolut lukket i de tre dimensioner, og hvis "skal" ikke kan passeres. Den tre-dimensionelle kugle er - på samme måde som den to-dimensionelle cirkel - åben i retning af den fjerde dimension, ad hvilken man da kan trænge ind i kuglens indre.

Dette giver naturligvis kun en teoretisk og uklar forestilling; men antagelsen af dette forklarer det faktum, at oversanselige væsener kan komme til syne i lukkede rum på trods af mure og vægge, idet disse væsener eksisterer i fire dimensioner og derfor har lige så let ved at trænge ind i lukkede, tre-dimensionelle rum, som det fysiske, tre-dimensionelle menneske har ved at anbringe sin finger i midten af en todimensionel plan-cirkel.

Den fysiske og æteriske verden består af tre dimensioner, medens højere verdener - ifølge okkultismen - består af fire dimensioner. Dette gælder f. eks. astralverdenen. Det er derfor temmelig

umuligt at forklare astrale forhold på en måde, som er logisk antagelig for en jordisk tankegang, der er vant til at tænke i tre-dimensionelle forhold. At der gives flere end fire dimensioner registreres i underbevidstheden sekunder før den opfattes bevidst.

De-materialisation: Ophævelse af fysisk eksistens, hvorved genstande bevæges gennem fysiske spærringer.

Demiurgos: Anvendes i betydning af universets bygmester, verdensarkitekten, Logos.

Dervish: Ordet er persisk og betegner en munk inden for en orden, grundlagt i det ottende århundrede før Kristus. Ordenen har særprægede ceremonier, man kender "de dansende D." og "de hylende D."

Deuteroskopi: Det andet syn, fænomen, kendt fra keltisk folkløse. Er på ensomme steder udviklet "overnaturlig" sand.

Deva: "De skinnende". Væsener, der tilhører en evolution, som er parallelt løbende med den menneskelige, men som normalt ikke berører den. D. inkarnerer normalt ikke på det fysiske plan, men har deres virkeområde på de æteriske, astrale og mentale planer. Ligesom menneskehedens tidligere trin findes i dyre- og planteriget, således er et tidligere eller lavere trin i d.-udviklingen de såkaldte naturånder, og her på det fysiske plan hævdes det, at insekt- og fugleliv er endnu lavere stadier i denne evolution. Normalt er der altså tale om to forskellige og uafhængige evolutionssystemer, menneskeevolutionen og deva-evolutionen, og disse to evolutioner vil først smelte sammen, når det foreløbige slutmål for menneskeheden nas.

Devachan: Den tilstand, mennesket befinder sig i, når de lavere legemer: mental-, astral-, æterle

met og det fysiske legeme er afkastet. I d. lever altså den menneskelige monade i sine vehikler: AtmaBuddhi-Manas, og for de fleste menneskers vedkommende gælder det, at denne tilstand er ubevidst. Jo rigere erfaringer et menneske har gjort i den fysiske inkarnation, jo længere bliver opholdet i d., før mennesket igen, ved evolutionens pres, søger ned mod ny inkarnation. Efter det fysiske legemes død opholder mennesket sig dog adskillige år i mellemverdenen, d.v.s. astralverdenen og de fire lavere underplaner af mentalverdenen, og indgår da til sidst i en halvt ubevidst salighedstilstand i d. I Rosenkreuzlæren svarer dette til den tredje himmel.

Mellem hver inkarnation indtræder altså et ophold i d.; men der gives dog visse undtagelser, hvor mennesket kun stiger til astralplanet og derfra igen søger nedad mod inkarnation. For et højt udviklet menneske vil opholdet i devachan blive af ret lang varighed, somme tider af mange hundrede år. D. er den ubesmittede tilstand, idet intet, der er besmittet af personlighedens forskellige udyder kan medtages på dette plan, men er afsondret på de lavereliggende planer, som betegner mellemtilstanden mellem den fysiske inkarnations afslutning og d. Denne mellemtilstand kaldes "kama loka".

Dharana: Et af trinene i yoga-udviklingen. Betegner det trin, som følger efter forberedelsens trin, som er Pratyahara.

Dharma: Udtryk for et menneskes pligt med hensyn til evolution

en forklaring på dimensionsbegrebet, kan man gå nedad og forestille sig den en-dimensionelle verden, som manifesteres af den rette linie, længden. Det to-dimensionelle rum er planet, hvor f. eks. en cirkel er en absolut lukket figur, hvis periferi ikke kan passeres. En cirkel er imidlertid åben mod den tredje dimension, idet man fra "højden" (3. dimension) kan trænge ind i cirkelns indre. En 3-dimensionel "cirkel" er kuglen, som er absolut lukket i de tre dimensioner, og hvis "skal" ikke kan passeres. Den tre-dimensionelle kugle er - på samme måde som den to-dimensionelle cirkel - åben i retning af den fjerde dimension, ad hvilken man da kan trænge ind i kuglens indre.

Dette giver naturligvis kun en teoretisk og uklar forestilling; men antagelsen af dette forklarer det faktum, at oversanselige væsener kan komme til syne i lukkede rum på trods af mure og vægge,

idet disse væsener eksisterer i fire dimensioner og derfor har lige så let ved at trænge ind i lukkede, tre-dimensionelle rum, som det fysiske, tre-dimensionelle menneske har ved at anbringe sin finger i midten af en todimensionel plan-cirkel.

Den fysiske og æteriske verden består af tre dimensioner, medens højere verdener - ifølge okkultismen - består af fire dimensioner. Dette gælder f. eks. astralverdenen. Det er derfor temmelig umuligt at forklare astrale forhold på en måde, som er logisk antagelig for en jordisk tankegang, der er vant til at tænke i tre-dimensionelle forhold. At der gives flere end fire dimensio

sen registreres i underbevidstheden sekunder før den opfattes bevidst.

De-materialisation: Ophævelse af fysisk eksistens, hvorved genstande bevæges gennem fysiske spærringer.

Demiurgos: Anvendes i betydning af universets bygmester, verdensarkitekten, Logos.

Dervish: Ordet er persisk og betegner en munk inden for en orden, grundlagt i det ottende århundrede før Kristus. Ordenen har særprægede ceremonier, man kender "de dansende D." og "de hylende D."

Deuteroskopi: Det andet syn, fænomen, kendt fra keltisk folkløse. Er på ensomme steder udviklet "overnaturlig" sand.

Deva: "De skinnende". Væsener, der tilhører en evolution, som er parallelt løbende med den menneskelige, men som normalt ikke berører den. D. inkarnerer normalt ikke på det fysiske plan, men har deres virkeområde på de æteriske, astrale og mentale planer. Ligesom menneskehedens tidligere trin findes i dyre- og planteriget, således er et tidligere eller lavere trin i d.-udviklingen de såkaldte naturånder, og her på det fysiske plan hævdes det, at insekt- og fugleliv er endnu lavere stadier i denne evolution. Normalt er der altså tale om to forskellige og uafhængige evolutionssystemer, menneskeevolutionen og deva-evolutionen, og disse to evolutioner vil først smelte sammen, når det foreløbige slutmål for menneskeheden nas.

Devachan: Den tilstand, mennesket befinder sig i, når de lavere legemer: mental-, astral-, æterle

met og det fysiske legeme er afkastet. I d. lever altså den menneskelige monade i sine vehikler: AtmaBuddhi-Manas, og for de fleste menneskers vedkommende gælder det, at denne tilstand er ubevidst. Jo rigere erfaringer et menneske har gjort i den fysiske inkarnation, jo længere bliver opholdet i d., før mennesket igen, ved evolutionens pres, søger ned mod ny inkarnation. Efter det fysiske legemes død opholder mennesket sig dog adskillige år i mellemverdenene, d.v.s. astralverdenen og de fire lavere underplaner af mentalverdenen, og indgår da til sidst i en halvt ubevidst salighedstilstand i d. I Rosenkreuzlæren svarer dette til den tredje himmel.

Mellem hver inkarnation indtræder altså et ophold i d.; men der gives dog visse undtagelser, hvor mennesket kun stiger til astralplanet og derfra igen søger nedad mod inkarnation. For et højt udviklet menneske vil opholdet i devachan blive af ret lang varighed, somme tider af mange hundrede år. D. er den ubesmittede tilstand, idet intet, der er besmittet af personlighedens forskellige udyder kan medtages på dette plan, men er afsondret på de lavereliggende planer, som betegner mellemtilstanden mellem den fysiske inkarnations afslutning og d. Denne mellemtilstand kaldes "kama loka".

Dharana: Et af trinene i yoga-udviklingen. Betegner det trin, som følger efter forberedelsens trin, som er Pratyahara.

Dharma: Udtryk for et menneskes pligt med hensyn til evolution. Et menneskes d. er at gøre det, fremmer udviklingen mest mulig på det øjeblikkelige evolutions trin. Den tilstand, der

D.-legemet er af så høj udvikling, at man næppe mere kan kalde det et legeme, når en Buddha antager d., indgår han i Nirvana, og hans udvikling fører ham bort fra denne verdens menneskehed og ind til andre systemer. Den Buddha, som kaldes Gautama, gav afkald på dette legeme og forblev derved i forbindelse med sin menneskehed, af hvilken grund han kaldes "Det store Offer".

Dhyana: Trin i yoga-udviklingen.

Komifter efter Dharma og Pratyahara.

Dimension: Den fysiske verden består af 3 dimensioner, nemlig længde, bredde og højde, og det jordiske menneske kan ikke tænke sig noget bestående i andre end disse tre dimensioner. Okkultismen hævder, at i de oversanselige verdener findes flere dimensioner, og den fysiske videnskab er ad matematisk vej kommet til det resultat, at en såkaldt "fjerde dimension" ikke er utænkelig. Når man tænker på stof i dets tre udstrækninger i rummet:

længde, bredde og højde, falder det i høj grad vanskeligt at forestille sig endnu en udstrækning, uafhængig af de tre kendte. Anerkendes en rumlig udstrækning som den "fjerde

dimensionen", vil man samtidigt kunne forestille sig, at der vil komme helt nye egenskaber og fænomener til syne, som ikke var mulige i en tredimensionel verden. For at give en forklaring

en forklaring på dimensionsbegrebet, kan man gå nedad og forestille sig den en-dimensionelle verden, som manifesteres af den rette linie, længden. Det to-dimensionelle rum er planet, hvor f. eks. en cirkel er en absolut lukket figur, hvis periferi ikke kan passeres. En cirkel er imidlertid åben mod den tredje dimension, idet man fra "højden" (3. dimension) kan trænge ind i cirkelns indre. En 3-dimensionel "cirkel" er kuglen, som er absolut lukket i de tre dimensioner, og hvis "skal" ikke kan passeres. Den tre-dimensionelle kugle er - på samme måde som den to-dimensionelle cirkel - åben i retning af den fjerde dimension, ad hvilken man da kan trænge ind i kuglens indre.

Dette giver naturligvis kun en teoretisk og uklar forestilling; men antagelsen af dette forklarer det faktum, at oversanselige væsener kan komme til syne i lukkede rum på trods af mure og vægge, idet disse væsener eksisterer i fire dimensioner og derfor har lige så let ved at trænge ind i lukkede, tre-dimensionelle rum, som det fysiske, tre-dimensionelle menneske har ved at anbringe sin finger i midten af en todimensionel plan-cirkel.

Den fysiske og æteriske verden består af tre dimensioner, medens højere verdener - ifølge okkultismen - består af fire dimensioner. Dette gælder f. eks. astralverdenen. Det er derfor temmelig umuligt at forklare astrale forhold på en måde, som er logisk antagelig for en jordisk tankegang, der er vant til at tænke i tre-dimensionelle forhold. At der gives flere end fire dimensioner registreres i underbevidstheden sekunder før den opfattes bevidst.

De-materialisation: Ophævelse af fysisk eksistens, hvorved genstande bevæges gennem fysiske spæringer.

Demiurgos: Anvendes i betydning af universets bygmester, verdensarkitekten, Logos.

Dervish: Ordet er persisk og betegner en munk inden for en orden, grundlagt i det ottende århundrede før Kristus. Ordenen har særprægede ceremonier, man kender "de dansende D." og "de hylende D."

Deuteroskopi: Det andet syn, fænomen, kendt fra keltisk folkløse. Er på ensomme steder udviklet "overnaturlig" sand.

Deva: "De skinnende". Væsener, der tilhører en evolution, som er parallelt løbende med den menneskelige, men som normalt ikke berører den. D. inkarnerer normalt ikke på det fysiske plan, men har deres virkeområde på de æteriske, astrale og mentale planer. Ligesom menneskehedens tidligere trin findes i dyre- og planteriget, således er et tidligere eller lavere trin i d.-udviklingen de såkaldte naturånder, og her på det fysiske plan hævdes det, at insekt- og fugleliv er endnu lavere stadier i denne evolution. Normalt er der altså tale om to forskellige og uafhængige evolutionssystemer, menneskeevolutionen og deva-evolutionen, og disse to evolutioner vil først smelte sammen, når det foreløbige slutmål for menneskeheden nås.

Devachan: Den tilstand, mennesket befinder sig i, når de lavere legemer: mental-, astral-, æterlegemet og det fysiske legeme er afkastet. I d. lever altså den menneskelige monade i sine vehikler: AtmaBuddhi-Manas, og for de fleste menneskers vedkommende gælder det, at denne tilstand er ubevidst. Jo rigere erfaringer et menneske har gjort i den fysiske inkarnation, jo længere bliver opholdet i d., før mennesket igen, ved evolutionens pres, søger ned mod ny inkarnation. Efter det fysiske legemes død opholder mennesket sig dog adskillige år i mellemverdenerne, d.v.s.

astralverdenen og de fire lavere underplaner af mentalverdenen, og indgår da til sidst i en halvt ubevidst salighedstilstand i d. I Rosenkreuzlæren svarer dette til den tredje himmel.

Mellem hver inkarnation indtræder altså et ophold i d.; men der gives dog visse undtagelser, hvor mennesket kun stiger til astralplanet og derfra igen søger nedad mod inkarnation. For et højt udviklet menneske vil opholdet i devachan blive af ret lang varighed, somme tider af mange hundrede år. D. er den ubesmittede tilstand, idet intet, der er besmittet af personlighedens forskellige udyder kan medtages på dette plan, men er afsondret på de lavereliggende planer, som betegner mellemtilstanden mellem den fysiske inkarnations afslutning og d. Denne mellemtilstand kaldes "kama loka".

Dharana: Et af trinene i yoga-udviklingen. Betegner det trin, som følger efter forberedelsens trin, som er Pratyahara.

Dharma: Udtryk for et menneskes pligt med hensyn til evolutionen forklaring på dimensionsbegrebet, kan man gå nedad og forestille sig den en-dimensionelle verden, som manifesteres af den rette linie, længden. Det to-dimensionelle rum er planet, hvor f. eks. en cirkel er en absolut lukket figur, hvis periferi ikke kan passeres. En cirkel er imidlertid åben mod den tredje dimension, idet man fra "højden" (3. dimension) kan trænge ind i cirkelns indre. En 3-dimensionel "cirkel" er kuglen, som er absolut lukket i de tre dimensioner, og hvis "skal" ikke kan passeres. Den tre-dimensionelle kugle er - på samme måde som den to-dimensionelle cirkel - åben i retning af den fjerde dimension, ad hvilken man da kan trænge ind i kuglens indre.

Dette giver naturligvis kun en teoretisk og uklar forestilling; men antagelsen af dette forklarer det faktum, at oversanselige væsener kan komme til syne i lukkede rum på trods af mure og vægge, idet disse væsener eksisterer i fire dimensioner og derfor har lige så let ved at trænge ind i lukkede, tre-dimensionelle rum, som det fysiske, tre-dimensionelle menneske har ved at anbringe sin finger i midten af en todimensionel plan-cirkel.

Den fysiske og æteriske verden består af tre dimensioner, medens højere verdener - ifølge okkultismen - består af fire dimensioner. Dette gælder f. eks. astralverdenen. Det er derfor temmelig umuligt at forklare astrale forhold på en måde, som er logisk antagelig for en jordisk tankegang, der er vant til at tænke i tre-dimensionelle forhold. At der gives flere end fire dimensioner registreres i underbevidstheden sekunder før den opfattes bevidst.

De-materialisation: Ophævelse af fysisk eksistens, hvorved genstande bevæges gennem fysiske spæringer.

Demiurgos: Anvendes i betydning af universets bygmester, verdensarkitekten, Logos.

Dervish: Ordet er persisk og betegner en munk inden for en orden, grundlagt i det ottende århundrede før Kristus. Ordenen har særprægede ceremonier, man kender "de dansende D." og "de hylende D."

Deuteroskopi: Det andet syn, fænomen, kendt fra keltisk folkløse. Er på ensomme steder udviklet "overnaturlig" sand.

Deva: "De skinnende". Væsener, der tilhører en evolution, som er parallelt løbende med den menneskelige, men som normalt ikke berører den. D. inkarnerer normalt ikke på det fysiske plan, men har deres virkeområde på de æteriske, astrale og mentale planer. Ligesom menneskehedens tidligere trin findes i dyre- og planteriget, således er et tidligere eller lavere trin i d.-udviklingen de såkaldte naturånder, og her på det fysiske plan hævdes det, at insekt- og fugleliv er endnu lavere stadier i denne evolution. Normalt er der altså tale om to forskellige og uafhængige evolutionssystemer, menneskeevolutionen og deva-evolutionen, og disse to evolutioner vil først smelte sammen, når det foreløbige slutmål for menneskeheden nas.

Devachan: Den tilstand, mennesket befinder sig i, når de lavere legemer: mental-, astral-, æterlegemet og det fysiske legeme er afkastet. I d. lever altså den menneskelige monade i sine vehikler: AtmaBuddhi-Manas, og for de fleste menneskers vedkommende gælder det, at denne tilstand er ubevidst. Jo rigere erfaringer et menneske har gjort i den fysiske inkarnation, jo længere bliver opholdet i d., før mennesket igen, ved evolutionens pres, søger ned mod ny inkarnation. Efter det fysiske legemes død opholder mennesket sig dog adskillige år i mellemverdenerne, d.v.s.

astralverdenen og de fire lavere underplaner af mentalverdenen, og indgår da til sidst i en halvt ubevidst salighedstilstand i d. I Rosenkreuzlæren svarer dette til den tredje himmel.

Mellem hver inkarnation indtræder altså et ophold i d.; men der gives dog visse undtagelser, hvor mennesket kun stiger til astralplanet og derfra igen søger nedad mod inkarnation. For et højt udviklet menneske vil opholdet i devachan blive af ret lang varighed, somme tider af mange hundrede år. D. er den ubesmittede tilstand, idet intet, der er besmittet af personlighedens forskellige udyder kan medtages på dette plan, men er afsondret på de lavereliggende planer, som betegner mellemtilstanden mellem den fysiske inkarnations afslutning og d. Denne mellemtilstand kaldes "kama loka".

Dharana: Et af trinene i yoga-udviklingen. Betegner det trin, som følger efter forberedelsens trin, som er Pratyahara.

Dharma: Udtryk for et menneskes pligt med hensyn til evolution. Et menneskes d. er at gøre det, fremmer udviklingen mest mulig på det øjeblikkelige evolutions trin. Den tilstand, der

til side 50

forts.del 2 senere, og bliver vel en pdf til slutt af det hele.